

АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА НА ИВСС ПО ПРОВЕРКИТЕ ЗА ИНТЕГРИТЕТ, ОБРАЗОВАНИ ПО РЕДА НА ГЛАВА ДЕВЕТА, РАЗДЕЛ I „Б“ ОТ ЗСВ

I. ВЪВЕДЕНИЕ

1. Предмет на изследването:

Настоящият анализ се основава на преглед на:

- значението на интегритета като събирателно понятие на конфликта на интереси, почтеността, независимостта и накърняването на престижа на съдебната власт;
- действащата нормативна уредба на проверките за интегритет;
- условията за започване на проверка по реда на глава девета, раздел I „б“ от ЗСВ;
- видовете нарушения на интегритета и предмета на доказване на всяко от тях;
- способите за събиране на доказателства при проверките за нарушения на интегритета;
- статистическите данни за образуваните производства по реда на глава девета, раздел I „б“ от ЗСВ и резултатите от тях;
- предприетите от ВСС действия по отправените от ИВСС предложения за образуване на дисциплинарни производства за извършени от съдии, прокурори и следователи дисциплинарни нарушения по чл. 175к от ЗСВ.

2. Период на изследването:

Периодът на изследване обхваща времето от 01.01.2017 г., когато на ИВСС бяха възложени правомощията да проверява имуществото на съдиите, прокурорите и следователите и да следи за техния интегритет, до 31.12.2019 г.

3. Цел на изследването:

Целта на анализа е да се направи обективна равностетка на дейността на ИВСС при осъществяване на проверките по реда на глава девета, раздел I „б“ от ЗСВ, като се идентифицират добрите практики, но и основните проблеми, срещани в дейността, и се разгледат и изследват причините, довели до резултатите от производствата, образувани по реда на глава девета, раздел

I „б“ от ЗСВ, като въз основа на направените изводи се предложат конкретни мерки за подобряване на качеството и ефективността им.

4. Съдържание на изследването:

Анализът съдържа следните основни части:

1. Въведение.
2. Понятие за интегритет.
3. Правна уредба.
4. Условия за започване на проверка по реда на глава девета, раздел I „б“ от ЗСВ;
5. Видове нарушения на интегритета и предмет на доказване.
6. Способи за събиране на доказателства.
7. Статистически данни за образувани производства по реда глава девета, раздел I „б“ от ЗСВ през периода на анализа и резултатите от тях.
8. Предприетите от ВСС действия по отправените от ИВСС предложения за образуване на дисциплинарни производства за извършени от съдии, прокурори и следователи дисциплинарни нарушения по чл. 175к от ЗСВ.
9. Констатации и изводи.
10. Предложения за подобряване на качеството и ефективността на дейността, свързана с проверките по реда на глава девета, раздел I „б“ от ЗСВ.

II. ПОНЯТИЕ ЗА ИНТЕГРИТЕТ

Понятието „интегритет“ произхожда от латинската дума *integritas* и означава „непокътнатост, цялост, почтеност, честност, безкористност“. Обикновено при превода на термина „интегритет“ на български език, се използват думи като „честност“, „почтеност“ и „непоквареност“, често към описанието на значението му се добавя и думата „неподкупен“.

Видно от изложеното, понятието „интегритет“ се отнася до правилното поведение, ценностите, морала и етиката, неподкупността и опазването на обществения интерес. В този смисъл, интегритетът означава не само нулева толерантност към корупцията, но предполага и поведение, съобразено със законите, стандартите и правилата, с етичните принципи и ценности като почтеност, честност, откритост, неутралитет, уважение, надеждност, благоприличие и обективност.

В личностен план интегритетът представлява качество на индивида да прави правилните неща дори когато мисли, че никой не го наблюдава.

В смисъла, засягащ органите, упражняващи власт, в това число и органите на съдебната власт - съдии, прокурори и следователи, интегритетът се употребява във връзка с поддържането на моралната им цялост и непокътнатост. За да могат последните да осъществяват правозащитна

дейност, те трябва да изпълняват задълженията си качествено и срочно, като се подчиняват само на закона. Наред с това обаче съдиите, прокурорите и следователите следва да притежават и онези нравствено-етични качества, които да гарантират тяхната независимост, обективност, безпристрастност и справедливост. Липсата или наличието на тези качества е необходима предпоставка за правораздаването като многопластово и многопланово, събирателно понятие, което включва дейностите по разследването (досъдебното производство), прокурорския надзор и правосъдието.

В посочения по-горе смисъл интегритетът обхваща както конфликта на интереси, така и почтеността, и независимостта, и етичните правила, които магистратите следва да спазват.

Конкретно:

- **конфликтът на интереси** според общото разбиране е състояние, при което определено лице има интереси – частни и професионални, които не съвпадат или са противоположни. Конфликтът на интереси може да доведе до необективност и пристрастие и да попречи на желанието да се действа съобразно законите, правилата и морала. Често конфликтът на интереси се определя като ситуация, в която едно лице е в състояние да използва професионално или длъжностно положение за своя лична облага, като конкуриращите се интереси могат да доведат до увреждане на способността за обективно изпълнение на професионалните задължения и отговорности.

Приема се, че когато действията и думите на определено лице трябва да са безпристрастни, тогава и най-малката доза недоверие и подозрение в конфликт на интереси има разрушителен ефект. Конфликтът на интереси не води задължително до извършване на нередности. Въпреки това, съществуването на конфликт на интереси създава впечатление за нередност. Това подкопава доверието не само към съответната личност, но също и към съдебната система, към която личността на съответния магистрат принадлежи, а в крайна сметка и към професията на магистрата.

Конфликт на интереси съществува, даже когато не води до неетични или неправомерни действия, но представлява стимул за такива. Конфликтът на интереси може да бъде обявен и доброволно обезвреден, още преди нередностите да се случат.

- **почтеността** е поведение на лице, което е честно и добросъвестно към дейността, която извършва и към лицата, които участват в нея, както и като обективирано чувство или убеждение към някои или нещо, което има висока нравствена цена (напр. закона и неговото върховенство) или накрая, като обективирано чувство или убеждение, което по своето естество е прилично, учтиво, зачитане или уважение към нещо (напр. към закона).¹

---

¹ Д-р Раймундов, Петър, „Етични въпроси при изпълнение на службата на съдия, прокурор и следовател“, изд. „Нова звезда“, София, 2017 г., стр. 144.

Също така, почтеността е качество на индивида. Почтеният човек е добросъвестен, честен, морален, коректен, изпълнителен, сдържан, отговорен, справедлив и надежден.

Приема се, че почтеният човек доброволно и сам се отказва от придобиването на облаги, на които няма право по закон, т.е. отказът не е от придобиването въобще, а само от тези облаги, които не са законни и които едновременно с това съставляват фактическо основание за постановяването на един незаконосъобразен акт, който не може да бъде обективен и безпристрастен.²

- **независимостта** се разглежда като независимост на съдебната власт като цяло и като независимост на отделния съдия, прокурор или следовател.

Наред с това се прави и ясно разграничение между обективната и субективна независимост на съдебната система и на магистрата. Независимостта на съдебната система като цяло е необходимо, но не е достатъчно условие за независимостта на съдията, прокурора или следователя. Индивидуалната независимост може да бъде засегната от външна намеса и въздействие на държавните институции, обществените организации, медиите и гражданите, и от вътрешни влияния в рамките на съдебната власт. Обективната независимост е свързана с начина, по който на практика са организирани съдебните структури, докато субективната независимост се свързва с възприемането на съдебната власт от страна на различни заинтересовани групи, и от ползвателите на услугите на съда и съдиите.³

- **престижът на съдебната власт** е оценката, която обществото дава на органите на съдебната власт за тяхната дейност и поведение. Поради това поведението на магистрата винаги следва да бъде съобразено с утвърдените норми за благоприличие.

В обобщение, интегритетът на магистрата предполага поведение, съобразено със законите, стандартите и правилата, и с етичните принципи и ценности, възприети от обществото.

Затова, за да установи специфични високи нравствено-етични условия, при които съдиите, прокурорите и следователите да осъществяват правоприлагането, българския законодател, подобно на добрите практики на страните-членки на Европейския съюз и други развити демократични държави, регламентира ред за разглеждане и проверка на възможните им нарушения. С въвеждането му се постигна превантивен ефект спрямо възможните по-тежки случаи на корупционни практики, които могат да съставляват престъпления по Наказателния кодекс.

III. ПРАВНА УРЕДБА

---

² Д-р Раймундов, Петър, „Етични въпроси при изпълнение на службата на съдия, прокурор и следовател“, изд. „Нова звезда“, София, 2017 г., стр. 145

³ Стандарти за независимостта на съдебната власт, стр. 2

Със Закона за изменение и допълнение на Конституцията на Република България (ЗИДКРБ), ДВ, бр. 100 от 2015 г. на Инспектората към ВСС е предоставено правомощието да извършва освен проверките по чл. 54, ал. 1, т. 1-4 от ЗСВ или т.нар. проверки по общия ред, чиито предмет е резултатът от дейността на проверявания магистрат и нейното съответствие с изискванията на закона по отношение на образуването, насрочването, движението и приключването на делата и проверките по чл. 54, ал. 1, т. 9 от ЗСВ - по заявленията за нарушено право на разглеждане и решаване на делото в разумен срок, и следните проверки:

- за почтеност на съдиите, прокурорите и следователите;
- за конфликт на интереси на съдиите, прокурорите и следователите;
- за установяване на действия, свързани с нарушаване на независимостта на съдиите, прокурорите и следователите, както и
- за установяване на действия, които накърняват престижа на съдебната власт.

Посоченото конституционно правомощие на Инспектората е доразвито в Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (ЗИДЗСВ), ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 1.01.2017 г., като предметът на проверките за конкретните видове нарушения е регламентиран в глава девета, раздел I „б“ от ЗСВ (чл. 175к, ал. 1- ал. 4 от ЗСВ).

Заедно със специфичния предмет на изследване на проверките за конкретните видове нарушения по глава девета, раздел I „б“ от ЗСВ, в последния са уредени и редът за образуването им, актът, с който приключват, и последващите действия на ИВСС. Предвидено е също, че информацията относно самоличността на лицата, подали сигнал за извършване на проверка по реда на глава девета, раздел I „б“ от ЗСВ, фактите и данните във връзка с разглеждането на сигнала и писмените документи по проверката са служебна тайна.

Същевременно, в ЗСВ не са уточнени нито редът и съдържанието на действията, които следва да се предприемат от екипите на ИВСС, нито са очертани конкретните обстоятелства, които подлежат на изясняване.

Поради горното, ИВСС прие Вътрешни правила за извършване на проверки по глава девета, раздел I „б“ от ЗСВ от екипи на Инспектората към Висшия съдебен съвет. С тях са уредени извършването на проверките на съдии, прокурори и следователи за почтеност, независимост и конфликт на интереси и за установяване на действия, които накърняват престижа на съдебната власт; определена е процедурата, по която се извършват проверките, включително реда и съдържанието на действията и актовете, които трябва да се осъществят и са посочени основните обстоятелства, които следва да се установят при проверките. Предмет на тези правила е и съставянето, и съдържанието на окончателния доклад за извършените проверки, приемането му от Инспектората и правните последици от това.

Наред с тях, на основание чл. 175р, ал. 6 и чл. 175л, ал. 8 от ЗСВ, главният инспектор на ИВСС е утвърдил и Вътрешни правила за опазване на самоличността на лицата, подали сигнал за извършване на проверка по реда на глава девета, раздел I „б“ от ЗСВ, с които са установени реда и мерките за опазване на самоличността на лицето, подало сигнал за извършване на проверка по глава девета, раздел I „б“ ЗСВ.

Именно горепосочените Вътрешни правила очертават рамките, в които следва да бъдат извършвани проверките за нарушения по глава девета, раздел I „б“ ЗСВ.

IV. УСЛОВИЯ ЗА ЗАПОЧВАНЕ НА ПРОВЕРКА ПО РЕДА НА ГЛАВА ДЕВЕТА, РАЗДЕЛ I „Б“ ОТ ЗСВ. ЗАЩИТА НА ПОДАТЕЛЯ НА СИГНАЛА. ЗАПОВЕД ЗА ОБРАЗУВАНЕ НА ПРОВЕРКАТА

1. Сигнал. Проверка за редовността и допустимостта му:

Съгласно чл. 175л, ал. 1 от ЗСВ всеки, който разполага с данни за частен интерес на съдия, прокурор или следовател при изпълнение на неговите конкретни служебни функции или за действия, които противоречат на принципите за почтеност, накърняват престижа на съдебната власт или са свързани с нарушаване на независимостта на съдиите, прокурорите или следователите, може да подаде сигнал до Инспектората към Висшия съдебен съвет.

За сигнал се приема и публикация в средствата за масово осведомяване, ако отговаря на условията по чл. 175л, ал. 5, т. 2 – 4 от ЗСВ.

Според чл. 175л, ал. 5 от ЗСВ всеки сигнал трябва да съдържа:

1. трите имена, единен граждански номер, адрес, телефон, факс и електронен адрес, ако има такъв;
2. имената на лицето, срещу което се подава сигналът, и заеманата от него длъжност;
3. конкретни данни за твърдяното нарушение, в т. ч. място и период на извършване на нарушението, описание на деянието и други обстоятелства, при които е било извършено;
4. позоваване на документи или други източници, които съдържат информация, подкрепяща изложеното в сигнала, в т. ч. посочване на данни на лица, които биха могли да потвърдят съобщените данни или да предоставят допълнителна информация;
5. дата на подаване на сигнала;
6. подпис на подателя.

Към сигнала може да се прилагат всякакъв вид източници на информация, подкрепящи изложените в него твърдения.

Когато сигналът не е подписан и при съмнение дали той изхожда от посочения в него гражданин или организация, проверяващият инспектор следва да изисква неговото потвърждение със собственоръчен или електронен

подпис в тридневен срок от съобщението за това. Последицата от непотвърждаването в срок е прекратяване на производството.

Ако сигналът не удовлетворява останалите изисквания на чл. 175л, ал. 5 от ЗСВ, подателят се уведомява да отстрани недостатъците в тридневен срок от съобщението за това с указание, че неотстраняването им ще предизвика прекратяване на производството.

В случай че сигналът е редовен, се пристъпва към проверка по допустимостта му, като:

- сигнали, които не са от компетентността на Инспектората към Висшия съдебен съвет, незабавно се препращат по компетентност на съответния орган или по преценка на съответния инспектор се докладват на заседание на Инспектората и по негово решение се изпращат на компетентния орган.

- сигнали срещу лица, които към момента на подаване са освободени от длъжността съдия, прокурор или следовател, се връщат на подателите им.

Проверка не се образува, а подателят на сигнала се уведомява, когато се установи, че за същото нарушение е образувано дисциплинарно производство, респ. производство за установяване на конфликт на интереси.

Проверка за редовност и допустимост не се извършва при започване на производството по служебна инициатива на Инспектората, когато при извършване на проверките по чл. 56, ал. 1 от ЗСВ, констатира данни за нарушения по чл.175к, ал. 1 - 4 от ЗСВ; при получаване на съдебен акт по чл.175и, ал. 6 от ЗСВ; при възлагане от съответната колегия на Висшия съдебен съвет по чл. 30, ал. 5, т. 10 от ЗСВ и при публикация в средствата за масова информация, отговаряща на изискванията на чл. 175л, ал. 5, т. 2 - 4 от ЗСВ и по искане на съдия, прокурор или следовател, когато проверката се отнася за него.

2. Защита на подателя на сигнала:

След подаване на сигнала, подателят му попада под специалната защита на чл. 175р от ЗСВ, който предвижда, че лице, което е подало сигнал, не може да търпи неблагоприятни последствия само на това основание.

Гаранциите за тази закрила са регламентирани чрез:

1. Въвеждане на задължения за лицата, на които е възложено разглеждането на сигнала да:

- не разкриват самоличността на лицето, подало сигнала;
- не разгласяват фактите и данните, които са им станали известни във връзка с разглеждането на сигнала и да
- опазват поверените им писмени документи от нерегламентиран достъп на трети лица (чл. 175р, ал. 2 от ЗСВ).

2. Регламентиране на задължение за главния инспектор на ИВСС да утвърждава правила, които осигуряват мерките за опазване на самоличността на подалия сигнала (чл. 175р, ал. 6 от ЗСВ).

3. Класифициране на горепосочената информация като служебна тайна по смисъла на чл. 26 от ЗЗКИ (чл. 175р, ал. 3 от ЗСВ).

4. Предвиждане на възможност за главния инспектор да потърси съдействието на органите на Министерството на вътрешните работи за вземане на допълнителни мерки за защита на лицето, подало сигнал (чл. 175р, ал. 5 от ЗСВ).

В утвърдените от главния инспектор на ИВСС на осн. чл. 175р, ал. 6 от ЗСВ Вътрешни правила за опазване на самоличността на лицата, подали сигнал за извършване на проверка по реда на глава девета, раздел I „б“ от ЗСВ са уредени следните мерки:

- създаване на специализирано деловодство;
- установяване на специален ред за подаване и регистриране на сигналите;
- създаване на специален факс и електронна поща (имейл) за подаване на сигналите;
- създаване на специален входящ и изходящ регистър;
- определяне на кръга от лица, които имат достъп до информацията по сигналите и определяне на конкретните им задължения, свързани с процедурата по завеждането, движението и разглеждането на сигналите;
- утвърждаване на образец на сигнал, в който подателят може допълнително да посочи подходяща възможност за кореспонденция, която опазва самоличността му.

Мерките по опазване на самоличността на лицето се предприемат веднага след постъпване на сигнала в Инспектората към Висшия съдебен съвет, като:

Сигналът се завежда в специалния входящ регистър от специализираното деловодство. След завеждането му, сигналът се докладва на главния инспектор за разпределение. След разпределението му на конкретен инспектор чрез системата за случайния подбор, инспекторът, на когото сигналът е разпределен, проверява редовността и допустимостта му.

Когато сигналът не е подписан и при съмнение дали той изхожда от посочения в него гражданин или организация, проверяващият изисква неговото потвърждение със собственоръчен или електронен подпис в тридневен срок от съобщението за това. При непотвърждаване в срок производството се прекратява. Ако сигналът не удовлетворява останалите изисквания на чл. 175л, ал. 5 от ЗСВ, подателят се уведомява да отстрани недостатъците в тридневен срок от съобщението за това с указание, че неотстраняването им ще предизвика прекратяване на производството.

В случай че сигналът е нередовен, указанията до подателя му се съобщават на посочените от него пощенски адрес, телефон, факс, електронен адрес или друг подходящ начин, съобразен с техническите възможности на Инспектората. Когато уведомяването се извършва по телефона, на подателя на сигнала се съобщава, че със съдържанието на указанията може да се запознае в

служба „Регистратура“, като в тези случаи уведомяването се удостоверява. Всички изходящи документи по образуваните преписки по сигнали по глава девета, раздел I „б“ от ЗСВ се отразяват в специален изходящ регистър.

Срокът за извършване на проверката започва да тече от датата на отстраняване на нередовността.

3. Други основания за образуване на проверка по реда на глава девета, раздел I „б“ от ЗСВ:

Освен при подаден сигнал, проверка по реда на глава девета, раздел I „б“ от ЗСВ може да бъде образувана и:

- по искане на съдия, прокурор или следовател, когато проверката се отнася за него;
- по служебна инициатива на Инспектората към Висшия съдебен съвет, когато при извършване на проверките по чл. 56, ал. 1 от ЗСВ констатира данни за нарушения по този раздел;
- при получаване на съдебен акт по чл. 175и, ал. 6 от ЗСВ.

4. Заповед за образуване на проверката по реда на глава девета, раздел I „б“ от ЗСВ:

В случай, че сигналът е редовен и допустим, инспекторът на когото е разпределен сигнала, уведомява незабавно главния инспектор за издаване на заповед за извършване на проверка.

Заповедта съдържа:

- основанието за започване на проверката;
- данни за органа на съдебната власт, в който е назначен съдията, прокурорът или следователят, който ще бъде проверяван;
- имената на проверяващия инспектор и подпомагащите го експерти;
- задачите на проверката и срока на извършването ѝ;
- работна квалификация на нарушението, предмет на проверката;
- срок за приключване на проверката и представяне на мотивирания доклад по чл. 175о, ал. 1 ЗСВ.

Проверките по реда на глава девета, раздел I „б“ от ЗСВ се извършват в двумесечен срок от регистрирането на сигнала, който може да бъде продължен еднократно за срок от един месец със заповед на главния инспектор. В случай че сигналът е бил нередовен, срокът за извършване на проверката започва да тече от датата на отстраняване на нередовността.

След издаване на заповедта, препис от нея се изпраща на проверявания. С издаването на заповедта започва същинската проверка за установяване на достатъчно данни за извършено нарушение по реда на глава девета, раздел I „б“ от ЗСВ, при която се проверяват различни факти и обстоятелства и се събират различни доказателства в зависимост от вида нарушение на интегритета.

IV. ВИДОВЕ НАРУШЕНИЯ НА ИНТЕГРИТЕТА И ПРЕДМЕТ НА ДОКАЗВАНЕ

В правомощията на Инспектората към ВСС влизат проверките за:

1. Конфликт на интереси - нарушение по чл. 175к, ал. 1 от ЗСВ. Видове конфликт на интереси.

Според чл. 175и, ал. 1 от ЗСВ конфликтът на интереси възниква, когато съдия, прокурор или следовател има частен интерес, който може да повлияе върху безпристрастното и обективното изпълнение на правомощията или задълженията му по служба.

Ал. 2 пояснява, че „частен“ е всеки интерес, който води до облага от материален или нематериален характер за лице по ал. 1 или за свързани с него лица, включително всяко поето задължение.

В ал. 3 е уточнено, че „облага“ е всеки паричен или непаричен доход, включително придобиване на дялове или акции, както и предоставяне, прехвърляне или отказ от права, получаване на стоки или услуги безплатно или на цени, по-ниски от пазарните, получаване на привилегия или почести, помощ, глас, подкрепа или влияние, предимство, получаване на или обещание за работа, длъжност, дар, награда или обещание за избягване на загуба, отговорност, санкция или друго неблагоприятно събитие.

Предмет на проверката на съдия, прокурор или следовател за конфликт на интереси е установяване на достатъчно данни за наличието на частен интерес при изпълняване на конкретните служебни функции на лицето.

В хода на проверката за конфликт на интереси се установяват следните обстоятелства:

1. Притежава ли проверяваният към момента на възникване на частния интерес и към момента на започване на проверката, качеството съдия, прокурор или следовател.

2. Каква е същността на осъществените служебни действия или бездействия - оказване на влияние или въздействие (чрез молби и указания, при разходване на бюджетни средства, представителство, сключване на договори, разпореждане с имущество, издаване на удостоверения, използване или разрешаване използването на информация, получена при изпълнението на правомощия или задължения по служба, извършване на консултантска дейност и др.).

3. Налице ли е частен интерес - възможност за получаване на облага и определянето ѝ съобразно критериите на чл. 175и, ал. 3 от ЗСВ.

4. В чия полза би възникнала облагата - на задълженото лице или на свързаните с него лица.

5. Съставляват ли осъществените служебни действия и бездействия елемент от служебните задължения или правомощия на лицето.

Наред с гореописаните случаи, при които проверка за конфликт на интереси може да бъде извършвана във връзка с безпристрастното и обективното изпълнение на правомощията или задълженията му по служба, има и друг вид конфликт на интереси. Такъв е този, допуснат при изпълнение на служебните задължения или правомощия на съдия, прокурор или следовател, свързани с разглеждането и приключването на делата и преписките. В този случай проверка се извършва само на основание чл. 175и, ал. 6 от ЗСВ, като се разглеждат само искания за установяване конфликт на интереси на съдия, прокурор или следовател по приключени дела и преписки. По висящи такива, исканията са недопустими.

В случаите, в които проверката е започнала на основание получен акт по чл. 175и, ал. 6 от ЗСВ, се събират доказателства за следните обстоятелства:

1. По кой закон е проведено съответното производство (ГПК, НПК, ЗАНН, АПК, ДОПК и др.).

2. Има ли отменен съдебен или прокурорски акт или действия на следовател, извършени в нарушение на процесуалните изисквания за независимост, обективност и безпристрастност и

3. Какви са причините за неприетия отвод или ненаправления самоотвод, съобразно установеното в акта по чл. 175и, ал. 6 от ЗСВ.

2. Почтеност – нарушение по чл. 175к, ал. 2 от ЗСВ.

Съгласно чл. 8 от Вътрешните правила за извършване на проверки по глава девета, раздел I „б“ ЗСВ от екипи на Инспектората към Висшия съдебен съвет нарушаване на почтеността е налице, когато се установи, че съдия, прокурор или следовател приема материални или нематериални облаги, извън рамките на закона, които могат да поставят под съмнение неговата независимост и безпристрастност.

Следователно предмет на проверката за почтеност на съдия, прокурор или следовател е установяването дали лицето приема материални или нематериални облаги извън рамките на закона независимо от естеството им, които могат да поставят под съмнение неговата независимост и безпристрастност.

„Материална или нематериална облага“, според чл. 9 от Вътрешните правила за извършване на проверки по глава девета, раздел I „б“ ЗСВ от екипи на Инспектората към Висшия съдебен съвет, е всеки паричен или непаричен доход, включително придобиване на дялове или акции, както и предоставяне, прехвърляне или отказ от права, получаване на стоки или услуги безплатно или на цени, по-ниски от пазарните, получаване на привилегия или почести, помощ, глас, подкрепа или влияние, предимство, получаване на или обещание

за работа, длъжност, дар, награда или обещание за избягване на загуба, отговорност, санкция или друго неблагоприятно събитие.

„Приета извън рамките на закона“, видно от разпоредбата на чл. 10 от цитираните вече Вътрешни правила е облагата, предизвикана от служебното качество на съдия, прокурор или следовател, която не се следва по закон.

В хода на проверката за почтеност подлежат на установяване следните обстоятелства:

- притежава ли приемащият облагата качеството съдия, прокурор или следовател към момента на приемането и към момента на започване на проверката;

- има ли приета наследваща се по закон облага;

- облагата свързана ли е със служебното качество на приелия;

- какъв е видът на облагата;

- как е приета облагата, къде и кога;

- от кого е приета облагата;

- в състояние ли е приемането на облагата да създаде съмнение относно независимостта и обективността на съдията, прокурора или следователя;

- след приемане на облагата има ли служебни действия или бездействия и в какво се изразяват те.

Нарушението се счита за извършено с приемането на наследващата се по закон облага от съдията, прокурора или следователя в служебното му качество, която да е в състояние да постави под съмнение неговата независимост и безпристрастност.

Ако магистратът е предприел или се е въздържал от изпълнение на служебните си задължения заради приетата облага, наред с посочените обстоятелства се проверяват и тези, касаещи конфликта на интереси.

3. Независимост – нарушение по чл. 175к, ал. 3 от ЗСВ.

Независимостта на съдията, прокурора или следователя е нарушена, когато при изпълнение на служебните си задължения упражни или се поддаде на натиск, заплахи, стимули, преки или косвени влияния от представители на публичната власт или частно влияние, вътрешни или външни за съдебната система.

Поради това предмет на проверката за независимост на съдия, прокурор или следовател е установяването дали при изпълнение на служебните си задължения лицето упражнява или се поддава на натиск, заплахи, стимули, преки или косвени влияния от представители на публична власт или частно влияние, вътрешни или външни за съдебната система. За състава на нарушението на независимостта не се изисква упражненото въздействие да е мотивирало съответния съдия, прокурор или следовател към нарушаване на професионалните му задължения.

В хода на проверката за нарушаване на независимостта чрез упражняване на въздействие от съдия, прокурор и следовател подлежат на установяване следните обстоятелства:

- по отношение на кого е упражнено въздействието;
- притежава ли проверяваният към момента на въздействието и към момента на започване на проверката качеството съдия, прокурор или следовател;
- притежава ли към момента на въздействието лицето, спрямо което то е упражнено, качеството съдия, прокурор или следовател;
- каква е формата на въздействието по чл. 175к, ал. 3 от ЗСВ, по какъв начин и с какви действия е осъществено;
- има ли и какъв е резултатът от упражняването на служебни правомощия под въздействие и
- каква е връзката между лицето, упражнило въздействието и лицето, поддало се на въздействието.

4. Накърняване престижа на съдебната власт – нарушение по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ

Накърняващо престижа на съдебната власт е поведение на съдия, прокурор или следовател, което е в разрез с утвърдените в обществото разбирания за благоприличие и компрометиращо честта на съдията, прокурора или следователя в професията и обществото.

„Неприлични“ според чл. 22 от Вътрешните правила за извършване на проверки по глава девета, раздел I „б“ ЗСВ от екипи на ИВСС са тези действия, които са цинични, невъзпитани, брутални, безсрамни и други отрицателни прояви, които скандализират обществото и са в противоречие с изискванията на Кодекса за етично поведение на българските магистрати.

Предмет на проверката за установяване на действия, които накърняват престижа на съдебната власт, е установяването дали поведението на лицето е в разрез с утвърдените в обществото разбирания за благоприличие и дали действията му компрометират честта на съдията, прокурора или следователя в професията и обществото.

Предмет на установяване на нарушението по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ са следните обстоятелства:

- притежава ли проверяваният към момента на извършване на нарушението и към момента на започване на проверката, качеството съдия, прокурор или следовател;
- в какво се изразява нарушението;
- конкретизират се времето, мястото и съдържанието на нарушението;
- съответства ли действието или поведението на изискването за благоприличие на съдията, прокурора или следователя в професията и обществото;

- има ли накърняване на престижа на съдебната власт и на професионалната чест на съдията, прокурора или следователя и в какво се изразява;

- има ли конкретни лица, към които е насочено неприличното поведение и кои са те;

- има ли възстановяване на нормалните взаимоотношения между съдията, прокурора или следователя и лицето, към което е насочено неприличното поведение.

VI. СПОСОБИ ЗА СЪБИРАНЕ НА ДОКАЗАТЕЛСТВА

Доказателства при извършване на проверките могат да бъдат данни, които са свързани с факти и обстоятелства от значение за изясняване на основните въпроси, предмет на проверките по чл. 175к, ал. 1 - 4 от ЗСВ.

Фактите и обстоятелствата се установяват чрез обяснения, декларации на проверявания, сведения, писмени и други доказателствени средства, които не са забранени със закон, освен ако специален закон предписва доказването на някои факти и обстоятелства да се извършва и с други средства. Забранено е използването на специални разузнавателни средства.

Проверяващият може да изисква информация от публични органи, организации и институции, включително информацията по чл. 175д, ал. 2 – 7 от ЗСВ. Това ще рече, че проверяващият инспектор може:

- да използва информацията от електронните бази данни и други информационни масиви, поддържани от държавните и общинските органи, органите на съдебната власт и други институции, пред които декларираните факти подлежат на вписване, обявяване или удостоверяване. Достъпът на ИВСС до информационните масиви и регистри на държавните и местните органи, с изключение на службите за сигурност, се извършва пряко по електронен път и е безплатен. Редът за предоставяне на информация от други органи, когато техническите изисквания не позволяват пряк достъп, се урежда със споразумение между главния инспектор и съответния орган. Такива споразумения са сключени с редица органи, сред които Националната агенция по приходите и други;

- да изисква допълнителна информация от държавните органи, органите на местното самоуправление и местната администрация, органите на съдебната власт и от други институции, пред които различните факти, подлежащи на деклариране в декларациите за имущество и интереси на магистратите, се вписват, обявяват или удостоверяват. Органите и институциите са длъжни в едномесечен срок от получаване на искането да предоставят необходимата информация;

- да получи информация от информационните системи по чл. 56 и 56а от Закона за кредитните институции, като иска разкриване на банкова тайна от районния съд, в чийто район е постоянният адрес на проверяваното лице;

- да поиска разкриване на застрахователна тайна, на данъчна и/или на осигурителна информация.

В посочените случаи искането и получаването на информация по реда на чл. 175д, ал. 2 - 7 от ЗСВ се извършва съгласно разпоредбите на глава II-ра от Вътрешните правила за проверка на имуществените декларации на съдиите, прокурорите и следователите от екипи на Инспектората към Висшия съдебен съвет.

Според чл. 175ф от ЗСВ за неуредените в този раздел въпроси се прилага Административнопроцесуалният кодекс (АПК).

Съгласно чл. 39, ал. 1 от АПК фактите и обстоятелствата се установяват чрез обяснения, декларации на страните или на техни представители, сведения, писмени и веществени доказателствени средства, заключения на вещи лица и други средства, които не са забранени със закон, освен ако специален закон предписва доказването на някои факти и обстоятелства да се извърши и с други средства.

Според чл. 44, ал. 1 от АПК административният орган може да изисква сведения от неучастващи в производството лица, когато това е нужно за изясняване на съществени факти и обстоятелства от значение за производството и те не могат да бъдат установени по друг начин. Тези сведения обичайно са писмени, и само по изключение, по силата на чл. 44, ал. 3 от АПК – устни.

Други условия и ред за събиране на доказателства не са предвидени нито от ЗСВ, нито от АПК.

В тази връзка относимите към предмета на проверката факти и обстоятелствата се установяват чрез обяснения, декларации на проверявания, сведения, писмени и други доказателствени средства, които не са забранени със закон, освен ако специален закон предписва доказването на някои факти и обстоятелства да се извършва и с други средства.

При проверките, извършвани от ИВСС не е използвана възможността за събиране на устни сведения чрез отправяне на покана до лица, различни от проверяваното лице, не са назначавани експертизи и не са събирани веществени доказателства.

Забранено е използването на специални разузнавателни средства.

В производството по глава девета, раздел I “б“ от ЗСВ проверяваното лице има право на адвокатска защита. Проверяващият осигурява на проверявания съдия, прокурор или следовател, както и на защитника, възможността да се запознаят със събраните доказателства по проверката и да си правят бележки и извадки по тях. Преди запознаването с доказателствата, проверяваният и защитникът му преминават обучение по чл. 145, ал. 3 от

Правилника за прилагане на Закона за защита на класифицираната информация.

Проверяваният се приканва да бъде изслушан и/или да представи писмено становище.

VII. СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ:

През периода от 01.01.2017 г. до 31.12.2019 г. в ИВСС са образувани общо 185 броя преписки за установяване на достатъчно данни за извършени нарушения по реда на глава девета, раздел I „б“ от ЗСВ.

От тях 79 бр. през 2017 г., 60 бр. през 2018 г. и 46 бр. до 31.12.2019 г.

1. Преписки, образувани през 2017 г.

Диаграмата по-долу представя броя преписки, образувани през 2017 г., по които е издадена заповед на главния инспектор за извършване на проверки за извършени нарушения по чл. 175к от ЗСВ и броя преписки, по които не са образувани проверки за извършени нарушения по чл. 175к от ЗСВ.

При образуването им, в 79-те преписки са се съдържали следните твърдения или данни за извършени нарушения по чл. 175к от ЗСВ, както следва:

- **13** бр. са съдържали твърдения само за извършено нарушение по чл. 175к, ал. 1 от ЗСВ - конфликт на интереси;

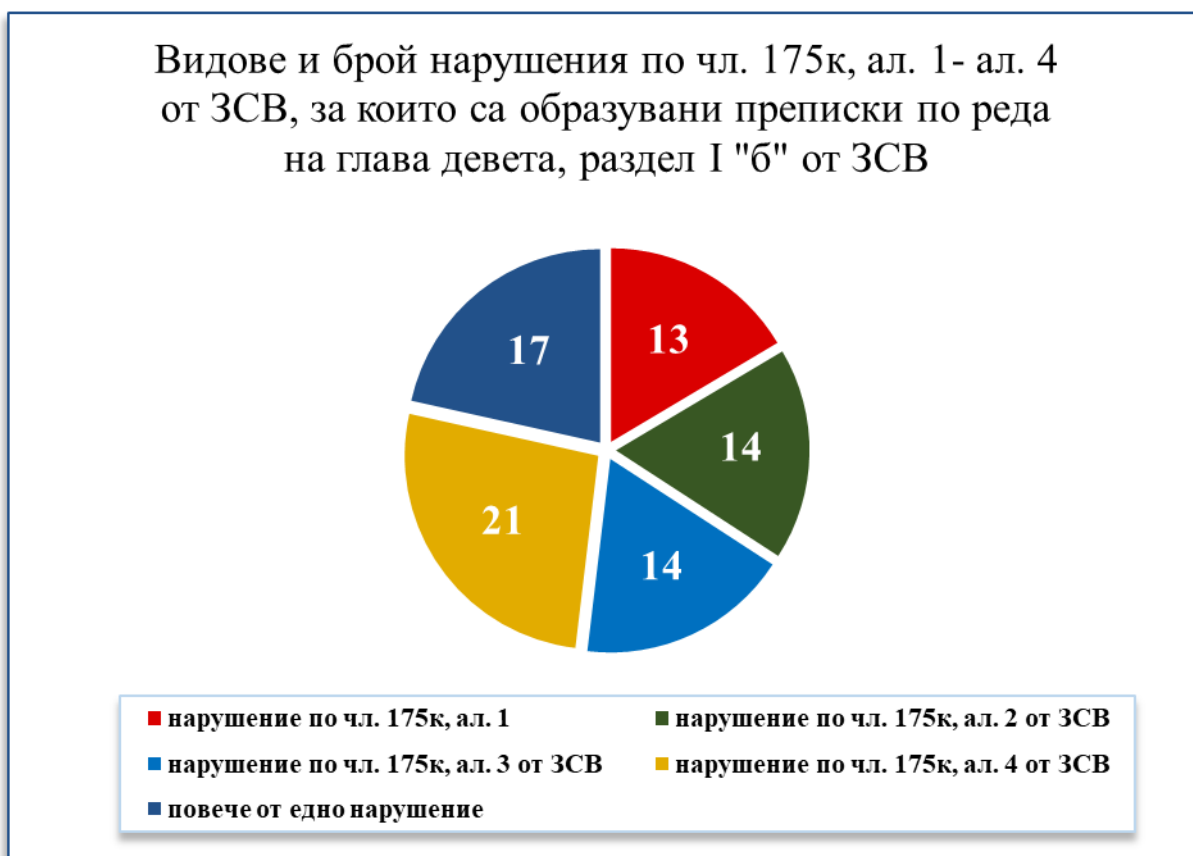
- **14** бр. са съдържали твърдения само за извършено нарушение по чл. 175к, ал. 2 от ЗСВ - почтеност;

- **14** бр. са съдържали твърдения само за извършено нарушение по чл. 175к, ал. 3 от ЗСВ - независимост;

- **21** бр. са съдържали твърдения само за извършено нарушение по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ - действия или бездействия, накърняващи престижа на съдебната власт;

- в останалите **17** бр. сигнали са били посочени повече от едно нарушение по чл. 175к от ЗСВ.

Броят и видовете нарушения, за които са образувани преписки по реда на глава девета, раздел I „б“ от ЗСВ през 2017 г. са представени в диаграмата по-долу:

От 79-те преписки, образувани през 2017 г.:

- 50 бр. са образувани срещу съдия;
- 20 бр. са образувани срещу прокурор;
- 5 бр. са образувани срещу следовател и

- 4 бр. са образувани срещу няколко лица, заемащи различни длъжности в съдебната система, видно от следващата диаграма:

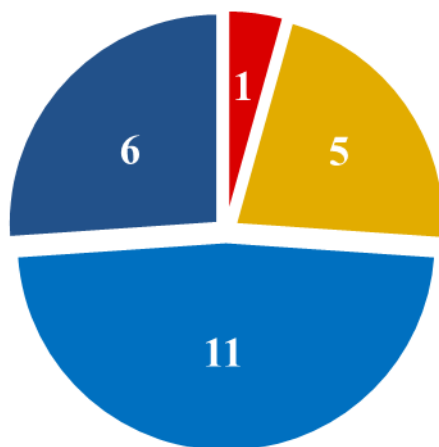
1.1. Преписки, по които са образувани проверки за извършени нарушения по чл. 175к от ЗСВ:

През 2017 г. по 23 преписки от постъпилите 79 бр. е издадена заповед на главния инспектор за извършване на проверка за нарушения по чл. 175к, ал. 1 – 4 от ЗСВ.

От тях:

- 1 бр. са образувани за нарушения по чл. 175к, ал. 1 от ЗСВ;
- 0 бр. са образувани за нарушения по чл. 175к, ал. 2 от ЗСВ;
- 5 бр. са образувани за нарушения по чл. 175к, ал. 3 от ЗСВ;
- 11 бр. са образувани нарушения по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ, а
- 6 бр. са образувани за повече от едно нарушение по чл. 175к от ЗСВ.

Брой проверки за нарушения по чл. 175к, ал. 1-
ал. 4 от ЗСВ

■ нарушение по чл. 175к, ал. 1 от ЗСВ   ■ нарушение по чл. 175к, ал. 3 от ЗСВ
■ нарушение по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ   ■ повече от едно нарушение

1.1.1. Проверки, по които не са установени достатъчно данни за извършено нарушение по чл. 175к от ЗСВ:

- 1 бр. проверка е образувана срещу двама съдии за установяване на достатъчно данни за наличие на конфликт на интереси по чл. 175к, ал. 1 от ЗСВ. Искането за извършването ѝ е направено от двамата съдии (председател и заместник-председател на районен съд), за да се установи дали са налице достатъчно данни за наличието на частен интерес у тях при провеждането на обществена поръчка за смяна на дограма в съответния районен съд. Данни за конфликт на интереси спрямо тях са били изнесени от друг съдия при изслушването му пред ВСС. Според последният, заместник-председателят на съда е повлиял върху избора на изпълнител, тъй като е роднина по сватовство със съдружник във фирмата, спечелила обществената поръчка и извършила смяната на дограмата в районния съд.

В хода на проверката са събрани писмени сведения от двамата проверявани съдии, от председателя на съответния районен съд и от членовете на комисията за подбор на участниците. Приложен е и сключеният договор.

Предвид събраните доказателства, проверяващият екип е обосновал извод, че не са налице достатъчно данни за наличие на частен интерес, съответно за получена материална или нематериална облага от проверяваните при изпълняване на конкретните им служебни функции, тъй като процедурата за обществената поръчка е обявена при предишния председател, а договорът е сключен при настоящия, подал искането до ИВСС. Що се отнася до заместник-председателя, чийто роднина е съдружник във фирмата, спечелила обществената поръчка е установено, че същият е заел ръководен пост в съда 48 дни след монтажа и приемането на извършените строително-монтажни работи.

Той не е участвал в нито един етап от обявяването на обществената поръчка, класирането на участниците и сключването на договора за изпълнението ѝ, а по време на провеждането ѝ, е бил редови съдия в съответния районен съд. Поради това с решение на ИВСС проверката срещу проверяваните съдии е прекратена поради липса на достатъчно данни за извършено нарушение по чл. 175к, ал. 1 от ЗСВ.

- 5 бр. проверки са образувани за установяване на действия, с които е нарушена независимостта на магистрата по чл. 175к, ал. 3 от ЗСВ. Четири от тези проверки са образувани срещу съдии, а една – срещу следовател. И петте проверки са приключени с мотивиран доклад за прекратяване поради липса на достатъчно данни за извършено нарушение.

Напр. председател на Управителен съвет на ловно-рибарско дружество е депозирал сигнал, в който твърди, че посредством интернет и социалната мрежа „Фейсбук“, съдия от един от върховните съдилища се е свързал със съпругата му и е проявил интерес във връзка с подадена искова молба до друг съд за отмяна на взети решения от проведено общо събрание на дружеството за избор на нови управителни органи. В сигнала е било посочено, че в приложението „Messenger“ на Фейсбук съдията е написал на съпругата му, че ако подателят на сигнала „не си оттегли иска...ще стане страшно“. Заявено е било и, че съдията от един от върховните съдилища се е срещал със съдията-докладчик по делото, образувано по повод искането за отмяна на взетите решения от проведеното общо събрание на ловно-рибарското дружество.

В хода на проверката са събрани писмени сведения от проверяваните съдии и от съпругата на подателя на сигнала. Последната е представила разпечатка от приложението „Messenger“ на Фейсбук, вкл. е предоставила на място в ИВСС мобилния си телефон. От записите в същия не е могло да бъде установено по категоричен начин нито кога са изпратени съобщенията, за които се е твърдяло, че са изпратени от съдията от единия върховен съд, нито от чий акаунт във Фейсбук са били изпратени, тъй като последният е бил изтрит. Проверяваните съдии от своя страна са заявили, че не са се срещали не само във връзка с образуваното дело, а и по какъвто и да било повод.

След анализ на събраните доказателства е обоснован извод, че не са налице достатъчно данни, че единият съдия е упражнил натиск, заплахи, стимули, преки или косвени влияния върху другия и/или че вторият се е поддал на такива натиск, заплахи, стимули, преки или косвени влияния от страна на първия съдия, от страна на представители на публична власт или на частно влияние. Поради това, с решение на ИВСС проверката е прекратена поради липса на достатъчно данни за извършени нарушения по чл. 175к, ал. 3 от ЗСВ.

Други конкретни примери за нарушения на независимостта са посочени по повод проверки на ИВСС, по които след решение на ИВСС са внесени предложения за образуване на дисциплинарни производства.

- 13 бр. проверки са образувани за установяване на действия, накърняващи престижа на съдебната власт по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ. Шест от тях са образувани срещу съдии, пет – срещу прокурори и две – срещу следователи. Единадесет от проверките са приключени с мотивиран доклад за прекратяване поради липса на достатъчно данни за извършено нарушение (6 бр. срещу съдии, 3 бр. срещу прокурори и 2 бр. срещу следователи), а две (срещу прокурори), които ще бъдат разгледани по-долу в изложението, са приключили с мотивиран доклад, съдържащ становище относно наличието на достатъчно данни за действия или бездействия, които накърняват престижа на съдебната власт.

Сред примерите, в които не са събрани достатъчно данни за накърняване на престижа на съдебната власт е случай, в който е образувана проверка по самосезиране. По-конкретно ИВСС се е самосезирал по повод публикации в интернет за задържан от органите на МВР съдия във връзка с участието му в незаконен лов с криминално проявено лице, което е управлявало лек автомобил и не е изпълнило разпореждане на органите на полицията.

В хода на проверката е изискана информация от МВР и от съответната прокуратура. От получените материали е установено, че спрямо съдията не са събрани доказателства за участието му в незаконен лов, поради което е освободен, без да му бъде повдигнато обвинение. Получени са и копия на заключенията от физико-химическо изследване и от балистична експертиза, които установяват, че съдията не е стрелял. В писменото си становище последният е заявил, че нито е участвал в незаконен лов, нито е бил в автомобил с криминално проявен. Приложил е и доказателства за липсата осъждения на другото лице, две разрешителни за индивидуален лов и решение на съответния компетентен съд, който е мотивирал извод, че съдията не е управлявал автомобила и не е извършил действия, с цел осуетяване на полицейската проверка.

Въз основа на събраните доказателства ИВСС е взел решение, че не са налице достатъчно данни, че проверяваният магистрат е извършил действия, които са в разрез с утвърдените в обществото разбирания за благоприличие и компрометират честта на съдията, прокурора или следователя в професията и обществото.

Наред с горния конкретен пример за накърняване престижа на съдебната власт, при който проверката е прекратена поради липса на достатъчно данни, по-долу в настоящия анализ са посочени и примери за проверки за нарушения по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ, по които след решение на ИВСС са внесени предложения за образувание на дисциплинарни производства.

- 4 броя проверки са образувани за повече от едно нарушение – 1 бр. по чл. 175к, ал. 2 и ал. 3 ЗСВ и 3 бр. по чл. 175к, ал. 3 и ал. 4 ЗСВ. Три от тези проверки са образувани срещу съдии, а една – срещу прокурор. Три проверки, образувани срещу съдии са приключени с мотивиран доклад за прекратяване

поради липса на достатъчно данни за извършено нарушение, а една, образувана срещу прокурор, е приключила с мотивиран доклад, съдържащ конкретно становище относно наличието на достатъчно данни за нарушение по чл. 175к.

Една от тези проверки, приключила с доклад за прекратяване, е образувана по повод постъпил в Инспектората сигнал от подсъдим по наказателно дело по описа на ... районен съд. В сигнала са изложени твърдения, че съдията-докладчик по делото е получил материална облага – парична сума в размер на 800 лева от пострадалия по делото. Подателят на сигнала е заявил, че в деня на съдебното заседание е получил писмо от друго, неизвестно нему лице, съдържащо копие на разписка от „Български пощи“ АД за телеграфен запис и експресен превод на сумата от 800 лева, изпратен от пострадалия по делото в полза на съдията-докладчик. Към сигнала е приложена и разписката от „Български пощи“ АД.

В хода на проверката е изискана информация от „Български пощи „АД“, от която е установено, че действително от името на пострадалия по делото е изпратен експресен превод на 800 лева с получател съдията-докладчик по същото, но сумата не е потърсена и получена от последния. В писменото си становище проверяваният е посочил, че след приключване на съдебното заседание, в което подателят на сигнала до ИВСС му е поискал отвод, е извършил проверка в пощенската станция и е установил, че действително в негова полза е изпратен телеграфен запис за 800 лева от лице с имена, съвпадащи с имената на пострадалия по делото. Заявил е също, че поради това е сигнализиран незабавно съответната окръжна прокуратура. По повод подадения от съдията сигнал, с постановление на съответната прокуратура е било образувано досъдебно производство за извършено документно престъпление. По същото е било установено, че пострадалият по делото не е подател на телеграфния запис.

Въз основа на събраните доказателства проверяващият екип е обосновал извод, че не са налице достатъчно данни за приета от съдията облага извън рамките на закона, която може да постави под съмнение неговата независимост и безпристрастност, както и че при изпълнение на служебните си задължения се е поддал на негативни влияния. Предвид изложеното с решение на ИВСС проверката е прекратена поради липса на данни за извършени нарушения по чл. 175к, ал. 2 и ал. 3 от ЗСВ.

В друг случай проверка за установяване на достатъчно данни за повече от едно нарушение на интегритета е извършена във връзка с получен сигнал от гражданин, който е заявил, че е потърпевш от престъпление, за което е било образувано досъдебно производство. Според изложеното в сигнала разследването е било прекратено поради изтичане на давностния срок, тъй като наблюдаващият прокурор не е извършил необходимите действия за разкриване на обективната истина вследствие на приета материална облага -

четири броя автомобилни гуми, дадени му от криминално проявено и осъдено лице, за което е имало сведения, че е поръчител на извършеното спрямо подателя на сигнала престъпление. Изложени са и твърдения за нерегламентирани контакти и срещи между прокурора и криминално проявено лице.

В хода на проверката са събрани писмени доказателства и са изискани писмени сведения от подателя на сигнала и от четирима, посочени от него, свидетели. Единият от свидетелите е заявил, че е продал гумите на прокурора за сумата от 120 лева преди повече от 10 години. Вторият свидетел е посочил единствено, че е присъствал на случайна среща между криминално проявено лице и прокурора пред заведение, но не е уточнил датата, на която се е състояла тази среща. Другите двама свидетели не са предоставили отговори на поставените въпроси. Провереният прокурор е заявил, че никога не е искал и не е получавал дар при или по повод изпълнението на служебните си задължения, както и че не си спомня дали е купувал гуми от конкретното лице. Поради това, че в хода на проверката не е било доказано по несъмнен начин, че проверяваният е получил като подарък четири автомобилни гуми, както и че е поддържал нерегламентирани контакти с криминално проявено лице, с решение на ИВСС проверката е била прекратена поради липса на достатъчно данни за извършени нарушения по чл. 175к, ал. 2 и ал. 4 от ЗСВ.

1.1.2. Проверки, по които са установени достатъчно данни за извършено нарушение по чл. 175к от ЗСВ:

От общо 23-те проверки, образувани със заповеди на главния инспектор на ИВСС, **3** са приключени с мотивиран доклад, съдържащ конкретно становище относно наличието на достатъчно данни за нарушение по чл. 175к от ЗСВ.

По два от докладите ИВСС е взел решение за отправяне на предложение за налагане на дисциплинарно наказание до съответната колегия на Висшия съдебен съвет, тъй като са установени достатъчно данни за нарушение по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ, а по един - за отправяне на предложение за налагане на дисциплинарно наказание до съответната колегия на Висшия съдебен съвет, тъй като са установени достатъчно данни за повече от едно нарушение - по чл. 175к, ал. 3 и по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ.

По-конкретно:

Първата от трите проверки е образувана за извършени нарушения по чл. 175к, ал. 3 и по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ от прокурор.

ИВСС се е самосезирал по повод публикации в интернет, в които са били изложени твърдения, че във връзка с водено досъдебно производство, на среща, проведена в Окръжна прокуратура прокурор е обиждал присъстващите следователи, наричайки ги с груби и неуважителни думи и изрази.

Със заповед на главния инспектор е наредено извършване на проверка за установяване на достатъчно данни: 1. Дали на конкретна дата, в сградата на съответната окръжна прокуратура, при изпълнение на служебните си

задължения, прокурорът е упражнил натиск върху следовател по досъдебното производство – нарушение по чл. 175к, ал. 3 от ЗСВ и 2. Дали при изпълнение на служебните си задължения прокурорът е извършил действия, които накърняват престижа на съдебната власт и поведението му е в разрез с утвърдените в обществото разбирания за благоприличие и дали действията му компрометират честта на прокурора в професията и обществото – нарушение по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ.

В хода на проверката са събрани писмени сведения от девет свидетели – седем следователи и двама експерти-криминалисти. Всички те са възприели поведението на прокурора като обидно спрямо следователите, а по отношение на персоналните нападки към конкретен следовател са пояснили, че същите са „груби“ и „неуважителни“. Поведението и изказа на прокурора са определили като „хулигански“ и „несъвместими със заеманата от него длъжност и в противоречие с всякакви нравствени, морални и етични норми и правила на поведение”.

Проверяваният прокурор е заявил, че не е използвал груби и неуважителни думи.

Предвид събраните доказателства, проверяващият екип на ИВСС е обосновал извод, че са налице достатъчно данни, че при изпълнение на служебните си задължения проверяваният прокурор е упражнил въздействие върху следовател по досъдебното производство, както и че при изпълнение на служебните си задължения е извършил действия, които накърняват престижа на съдебната власт

Въз основа на мотивирания доклад на инспектора, осъществил проверката, на свое заседание ИВСС е взел решение да отправи до ВСС предложение за образуване на дисциплинарно производство срещу проверявания прокурор за извършени нарушения по чл. 307, ал. 3, т. 4 във вр. с чл. 175к, ал. 3 от ЗСВ и по чл. 307, ал. 3, т. 3 във вр. с чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ. Според решението на Прокурорската колегия на ВСС дисциплинарно производство не е образувано поради изтичане на 6-месечния срок по чл. 310, ал. 1 от ЗСВ. Последният тече от откриване на нарушението. В разглеждания за целите на настоящия анализ случай, нарушението е открито на 28.02.2017 г. - датата, на която са публикувани статиите-повод за проверката. Срокът за образуване на дисциплинарно производство е изтекъл на 28.08.2017 г., а предложението за образуване на дисциплинарно производство е изпратено от ИВСС на ВСС на 16.05.2017 г.

Втората проверка е образувана за извършено нарушение по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ срещу прокурор.

Проверката е извършена по самосезиране на ИВСС, по информация, представена в предаване по една от националните ефирни телевизии. В предаването са излъчени кадри, заснети от охранителна камера, на които присъства прокурор от окръжна прокуратура в един от големите български

градове. Показано е, че на определена дата, съвместно с две криминално проявени и обвиняеми лица, прокурорът е посетил седалището на юридическо лице, с цел да осъществят принуда спрямо последното за сключване на договор за охрана на посетеното юридическото лице от охранителна фирма, в която прокурорът е притежавал дялове.

Със заповед на главния инспектор е наредена проверка за установяване на достатъчно данни дали отразеното в телевизионното предаване поведение на прокурора от ОП е в разрез с утвърдените в обществото разбирания за благоприличие и дали действията му компрометират честта на прокурора в професията и обществото – нарушение по чл. 175к, ал.4 от ЗСВ.

В хода на проверката са получени писмени сведения от над 20 свидетели, както и справки от главния прокурор, от Търговския регистър към Агенцията по вписванията, от посетеното от проверявания прокурор търговско дружество и от Специализираната прокуратура. От всички събрани доказателства по несъмнен начин е било установено, че проверяваният прокурор е извършвал търговска дейност от момента на регистрация на охранителната фирма, която е имала над 200 договора за охрана на обекти, и впоследствие е продължил да контролира и участва в тази дейност, посредством подставено лице, както и че е поддържал тесни връзки и лични отношения с криминално проявените лица, с които е участвал неофициално в търговска дейност и е подпомагал набирането на клиенти, чрез уговаряне на отделни търговци в заведение на едно от двете криминално проявени и обвиняеми лица. По този начин с действията и поведението си, проверяваният е нарушил принципите за почтеност и благоприличие, регламентирани от КЕПБМ.

Поради изложеното въз основа на мотивиран доклад на инспектора, осъществил проверката, на свое заседание ИВСС е взел решение да отправи до ВСС предложение за образуване на дисциплинарно производство срещу проверения прокурор за извършено нарушение по чл. 307, ал. 3, т. 3 във вр. с чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ. Предложението е изпратено на ВСС на 07.09.2017 г. В резултат на предложението на ИВСС, с решение на Прокурорската колегия към ВСС срещу съответния прокурор е образувано дисциплинарно производство, което впоследствие е прекратено с решение от 06.06.2018 г. поради освобождаването на лицето, срещу което е образувано от длъжността „прокурор“, по негова молба.

Третата проверка е образувана за извършено нарушение по чл. 175 к, ал. 4 от ЗСВ.

Проверката е извършена след подаден сигнал от подсъдим по наказателно дело. В сигнала подателят му е посочил, че наблюдаващият прокурор от съответната окръжна прокуратура по водено срещу него досъдебно производство е посетил дома му, тъй като се е познавал с жената, с която живее на съпругески начала. От него е разбрал, че по наказателното производство, по което е бил обвиняем, а впоследствие е станал и подсъдим, е

оказан натиск от окръжния прокурор върху следователя, наблюдаващия прокурор и съдията. Към сигнала е приложена преносима флаш-памет, за която се твърди, че съдържа два броя видеофайлове в подкрепа на изложеното в сигнала.

Със заповед на главния инспектор е наредено извършване на проверка за установяване на достатъчно данни: 1. Дали на конкретна дата, в сградата на окръжната прокуратура, при изпълнение на служебните си задължения административният ръководител-окръжен прокурор на съответната окръжна прокуратура е упражнил натиск върху прокурор в окръжната прокуратура за повдигане на обвинение с обвинителен акт по досъдебното производство, водено срещу подателя на сигнала – нарушение по чл. 175к, ал. 3 от ЗСВ; 2. Дали на неустановена дата в сградата на окръжната прокуратура, прокурор в същата окръжна прокуратура се е поддал на натиск при повдигане на обвинение с обвинителен акт по досъдебното производство срещу подателя на сигнала – нарушение по чл. 175к, ал. 3 от ЗСВ и 3. Дали в конкретен период от време прокурорът от окръжната прокуратура се е срещнал с подателя на сигнала – обвиняем по досъдебно производство, по което същият е бил наблюдаващ прокурор, в дома му и е обсъждал предприетите от него действия след завършването на разследването, като с тези си действия е накърнил престижа на съдебната власт – нарушение по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ.

В хода на проверката са били събрани писмени сведения от двамата проверявани и три други лица. Според тримата свидетели, проверяваният прокурор е бил в дома на подателя на сигнала като по време на тези срещи, на които тримата свидетели също са присъствали, са се обсъждали въпроси, свързани с воденото досъдебно производство, а наблюдаващият прокурор е обяснявал, че административният му ръководител-окръжният прокурор му е оказал натиск да внесе обвинителен акт в съда срещу подателя на сигнала.

Проверяваният административен ръководител на окръжната прокуратура е заявил, че никога не е оказвал натиск върху наблюдаващия прокурор, който два пъти е прекратявал досъдебното производство, но актовете му са били отменяни от първоинстанционния и от въззивния съд.

В писменото си становище другият проверяван–наблюдаващият прокурор, е потвърдил обстоятелството, че е посещавал дома на подателя на сигнала, тъй като се е познавал с жената, с която живее на съпругески начала, но е заявил, че едва на третата си среща с нея е установил, че в същия дом живее и обвиняемия. Категорично е отрекъл да му е бил оказан натиск от административния ръководител на окръжната прокуратура по досъдебното производство срещу подателя на сигнала.

В хода на проверката са били изслушани и предоставените от подателя два звукозаписа, които са подкрепили изложените в сигнала твърдения относно поведението на наблюдаващия прокурор.

В резултат от събраните доказателства, проверяващият екип е обосновал извод, че липсват данни за упражнени от страна на

административния ръководител на съответната окръжна прокуратура натиск, заплахи, стимули, преки или косвени влияния върху наблюдаващия прокурор, поради което в тази ѝ част проверката е прекратена с решение на ИВСС. Същевременно са били събрани достатъчно данни, че наблюдаващият прокурор с посещенията си в дома на обвиняемия, по чието дело осъществява функциите по ръководство и надзор, и с обсъждането с него на предприетите действия по разследването и изхода по досъдебното производство, е извършил действия, с които е накърнил престижа на съдебната власт и е уронил престижа на прокурора в професията и обществото. Поради това на свое заседание ИВСС е взел решение да отправи до ВСС предложение за образуване на дисциплинарно производство срещу проверявания прокурор за извършено нарушение по чл. 307, ал. 3, т. 3 във вр. с чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ. Предложението е изпратено на ВСС на 19.12.2017 г. В резултат на предложението на ИВСС срещу съответния прокурор е образувано дисциплинарно производство, като впоследствие с решение на Прокурорската колегия към ВСС от 29.08.2018 г. на проверявания прокурор е наложено дисциплинарно наказание по чл. 308, ал. 1, т. 1 от ЗСВ – „забележка“.

1.2. Преписки, по които не са образувани проверки за извършени нарушения по чл. 175к от ЗСВ:

56 преписки са приключени със становище за прекратяване.

1.2.1. Преписки, прекратени със становище поради нередовност на сигнала:

44 бр. от образуваните през 2017 г. преписки, съдържащи твърдения или данни за извършени нарушения по чл. 175к от ЗСВ са прекратени, тъй като сигналите не са отговаряли на изискванията на чл. 175л, ал. 5 от ЗСВ за минималното им съдържание, като пропуските по тях не са били отстранени и след даден от проверяващия инспектор от ИВСС срок.

При разглеждането на преписките, прекратени поради неотстранени нередовности, за целите на настоящия анализ се установява, че преобладаваща част от постъпващите по реда на глава девета, раздел I „б“ от ЗСВ сигнали, съдържат само твърдения за нарушения, без конкретика на време, място, деяние и/или обстоятелства, при които са извършени нарушенията, ако въобще е имало такива. Някои от сигналите дори не са съдържали конкретно твърдение, но по тях са образувани производства по реда на глава девета, раздел I „б“ от ЗСВ, тъй като от контекста на сигнала е могъл да бъде изведен извод за извършено нарушение.

От тези сигнали:

- 6 бр. са съдържали твърдения за нарушение по чл. 175к, ал. 1 от ЗСВ, като 3 бр. са подадени срещу съдии, а 3 бр. - срещу прокурори;

- 12 бр. са съдържали по чл. 175к, ал. 2 от ЗСВ, като 9 бр. са подадени срещу съдии, а 3 бр. срещу прокурори;

- 4 бр. са съдържали твърдения за нарушение по чл. 175к, ал. 3 от ЗСВ, като 3 бр. са подадени срещу съдии, а 1 бр. срещу прокурор;

- 10 бр. са съдържали твърдения за нарушение по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ, като 9 бр. са подадени срещу съдии, а 1 бр. срещу прокурор;

- 12 бр. са съдържали твърдения за повече от едно нарушение: 1 бр., съдържащ твърдения за нарушение по чл. 175к, ал. 1 и ал. 2 от ЗСВ, подаден срещу прокурор; 1 бр., съдържащ твърдения за нарушение по чл. 175к, ал. 1 и ал. 3 от ЗСВ, подаден срещу съдия; 2 бр., съдържащи твърдения за нарушения по чл. 175к, ал. 1 и ал. 4 от ЗСВ, 1 бр., от които подаден срещу съдия и 1 бр. - срещу прокурор; 4 бр., съдържащи твърдения за нарушения по чл. 175к, ал. 2 и ал. 4 от ЗСВ, 2 бр., от които подадени срещу съдии, 1 бр. - срещу прокурор и 1 бр. - срещу следовател; 1 бр., съдържащ твърдения за нарушение по чл. 175к, ал. 2, ал. 3 и ал. 4 от ЗСВ, подаден срещу съдия, както и 3 бр., съдържащи твърдения за нарушения по чл. 175к, ал. 3 и ал. 4 от ЗСВ, 1 бр., от които подаден срещу съдия и 2 бр. - срещу прокурори.

1.2.2. Преписки, прекратени със становище поради недопустимост:

7 бр. от образуваните през 2017 г. преписки, съдържащи твърдения или данни за извършени нарушения по чл. 175к от ЗСВ, са прекратени със становище поради недопустимост на сигнала. По тях е установено, че или се касае до висящо дело при сигнал, съдържащ твърдение за конфликт на интереси на магистрат, или че лицето, срещу което е подаден сигнала не притежава или не е притежавало качеството „магистрат“ към момента на соченото в сигнала нарушение.

В прекратените поради недопустимост 5 бр. преписки, сигналите са съдържали твърдения за нарушения по чл. 175к, ал. 1 ЗСВ, като 2 са подадени срещу съдия и 3 бр. срещу прокурори, а другите 2 бр. са съдържали твърдения за нарушения по чл. 175к, ал. 4 ЗСВ и са подадени срещу съдии.

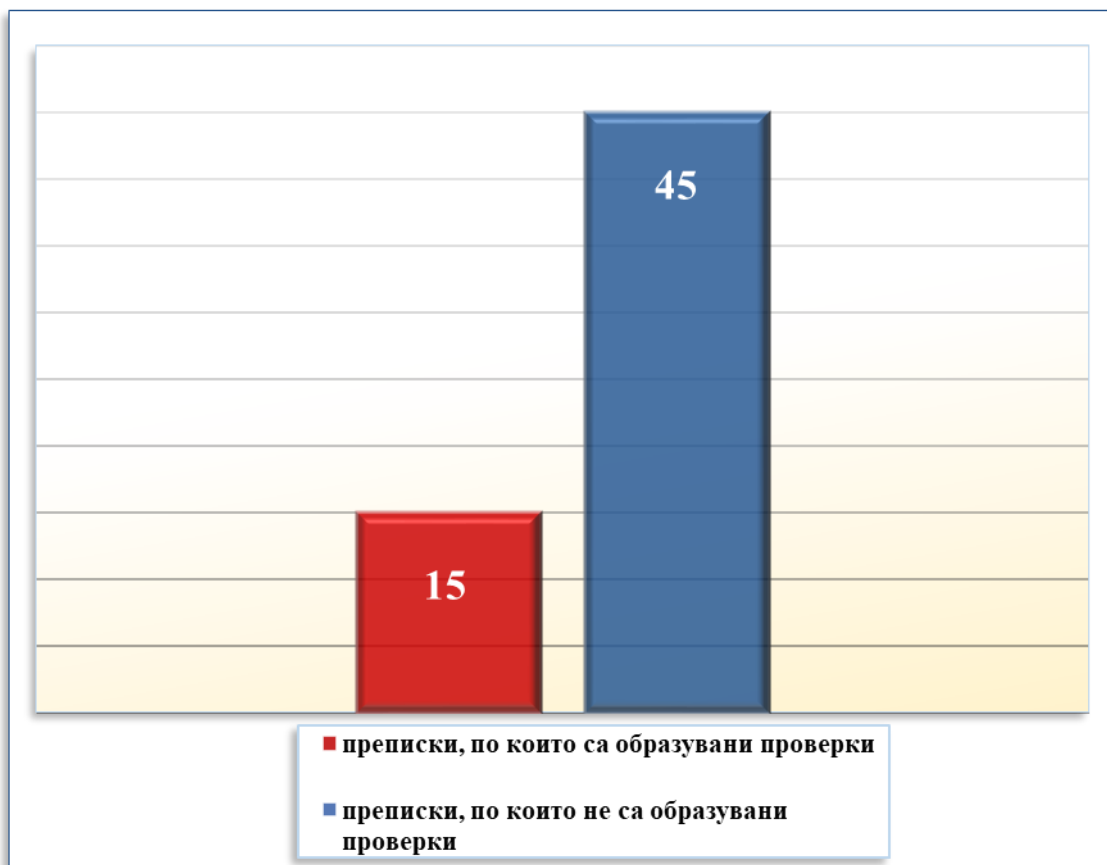
1.2.3. Преписки, прекратени със становище поради липса на достатъчно данни за извършено нарушение по глава девета, раздел I „б“ от ЗСВ

5 бр. от образуваните през 2017 г. преписки, съдържащи твърдения или данни за извършени нарушения по чл. 175к от ЗСВ, са прекратени със становище, тъй като проверяващият инспектор е стигнал до извод за липса на достатъчно данни за извършено нарушение по глава девета, раздел I „б“ от ЗСВ.

От тези преписки 1 бр. сигнал е съдържал твърдения за нарушение по чл. 175к, ал. 1 от ЗСВ и е подаден срещу съдия; 1 бр. е съдържал твърдения за нарушение по чл. 175к, ал. 2 от ЗСВ и също е подаден срещу съдия; 2 бр. са съдържали твърдения за нарушение по чл. 175к, ал. 3 от ЗСВ, 1 бр. от които срещу съдия и 1 бр. срещу прокурор, а 1 бр. е съдържал твърдения за нарушение по чл. 175к, ал. 2 и 4 от ЗСВ и е подаден срещу съдия.

2. Преписки, образувани през 2018 г.

Диаграмата по-долу представя броя преписки, образувани през 2018 г., по които е издадена заповед на главния инспектор за извършване на проверки за извършени нарушения по чл. 175к от ЗСВ и броя преписки, по които не са образувани проверки за извършени нарушения по чл. 175к от ЗСВ.

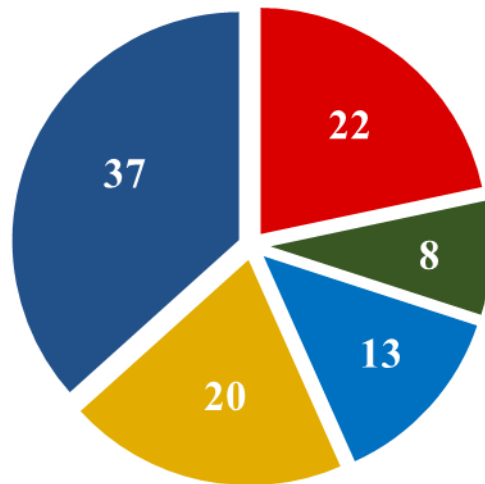

При образуването им, в 60-те преписки са се съдържали следните твърдения или данни за извършени нарушения по чл. 175к от ЗСВ, както следва:

- **13** бр. са съдържали твърдения само за извършено нарушение по чл. 175к, ал. 1 от ЗСВ - конфликт на интереси;
- **5** бр. са съдържали твърдения само за извършено нарушение по чл. 175к, ал. 2 от ЗСВ - почтеност;
- **8** бр. са съдържали твърдения само за извършено нарушение по чл. 175к, ал. 3 от ЗСВ - независимост;
- **12** бр. са съдържали твърдения само за извършено нарушение по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ - действия или бездействия, накърняващи престижа на съдебната власт;
- в останалите **22** бр. сигнали са били посочени повече от едно нарушение по чл. 175к от ЗСВ.

Броят и видовете нарушения, за които са образувани преписки по реда на глава девета, раздел I „б“ от ЗСВ през 2018 г. са представени в диаграмата по-долу:

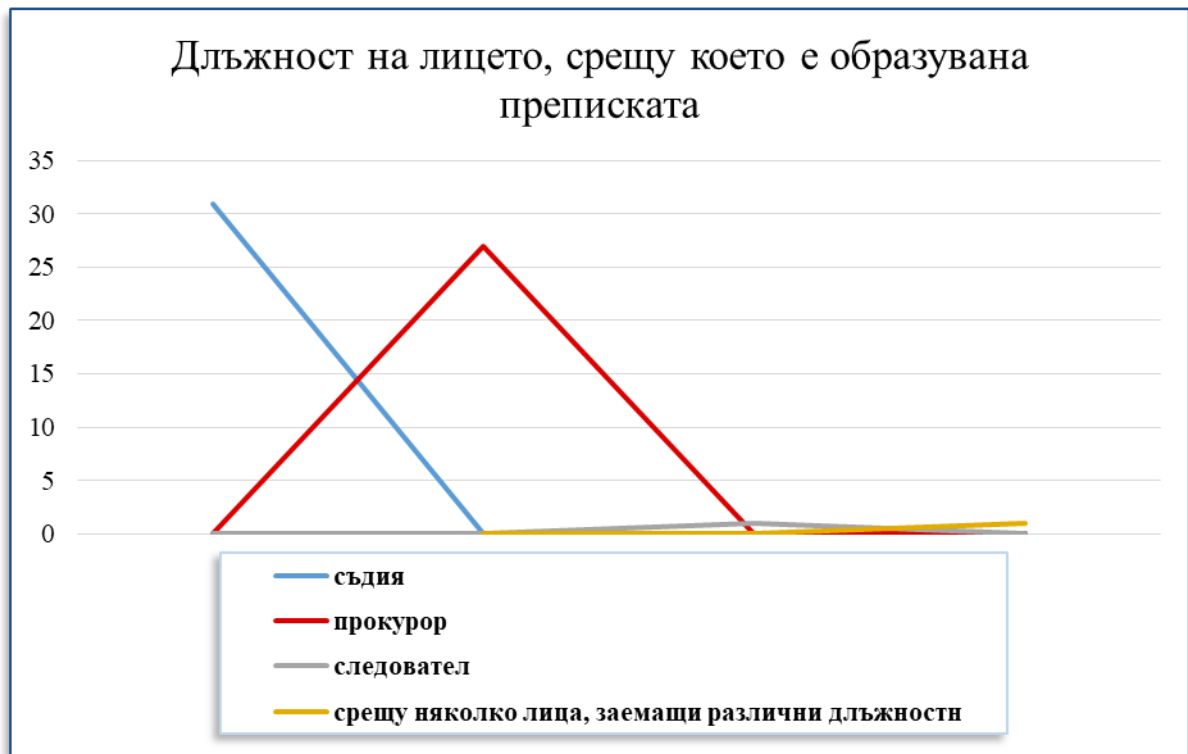
Видове и брой нарушения по чл. 175к, ал. 1 - ал. 4 от ЗСВ, за които са образувани преписки по реда на глава девета, раздел I "б" от ЗСВ

■ нарушения по чл. 175к, ал. 1 от ЗСВ	■ нарушения по чл. 175к, ал. 2 от ЗСВ
■ нарушения по чл. 175к, ал. 3 от ЗСВ	■ нарушения по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ
■ повече от едно нарушение	

От 60-те преписки, образувани през 2018 г.:

- 31 бр. са образувани срещу съдия;
- 27 бр. са образувани срещу прокурор;
- 1 бр. е образувана срещу следовател и
- 1 бр. е образувана срещу няколко лица, заемащи различни длъжности в съдебната система, видно от следващата диаграма:

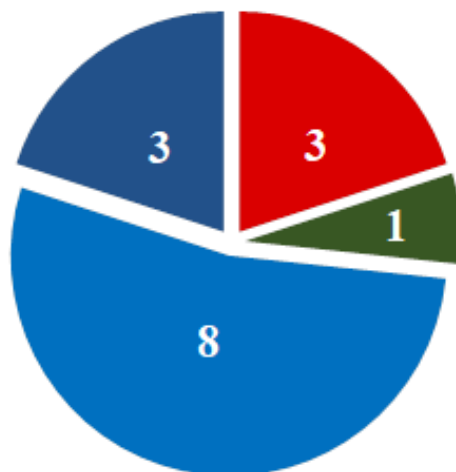
2.1. Преписки, по които са образувани проверки за извършени нарушения по чл. 175к от ЗСВ:

През 2018 г. по 15 преписки от постъпилите 60 бр. е издадена заповед на главния инспектор за извършване на проверка за нарушения по чл. 175к, ал. 1 – 4 от ЗСВ.

От тях:

- 3 бр. са образувани за нарушения по чл. 175к, ал. 1 от ЗСВ;
- 0 бр. са образувани за нарушения по чл. 175к, ал. 2 от ЗСВ;
- 1 бр. е образувана за нарушение по чл. 175к, ал. 3 от ЗСВ;
- 8 бр. са образувани нарушения по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ, а
- 3 бр. са образувани за повече от едно нарушение по чл. 175к от ЗСВ.

Брой проверки за нарушения по чл. 175к, ал.
1-ал. 4 от ЗСВ

■ нарушение по чл. 175к, ал. 1 от ЗСВ ■ нарушение по чл. 175к, ал. 3 от ЗСВ
■ нарушение по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ ■ повече от едно нарушение

2.1.1. Проверки, по които не са установени достатъчно данни за извършено нарушение по чл. 175к от ЗСВ:

- 3 бр. проверки са образувани за установяване на достатъчно данни за конфликт на интереси по чл. 175к, ал. 1 от ЗСВ. Две от тези проверки са образувани срещу прокурор, а една – срещу съдия. И трите проверки са приключени с мотивиран доклад за прекратяване поради липса на достатъчно данни за извършено нарушение;

Напр. в един от тези случаи, в ИВСС е образувана проверка по сигнал, според който в съдебно заседание по наказателно дело, представителят на съответната прокуратура е изразил становище за неоснователност на подадените от сигнализираната ни гражданка и синовете ѝ касационни жалби срещу постановен въззивен съдебен акт. В сигнала до ИВСС, подателката е заявила, че след проведеното съдебно заседание е узнала, че прокурорът е съпруг на съдия, участвал в разглеждането и решаването на същото дело на предходна инстанция.

В хода на проверката са събрани писмени сведения от подателката на сигнала и от проверявания прокурор и са изискани справки за образуването, движението и приключването на делото във всички инстанции.

От събраните доказателства не е установено наличие на частен интерес, който може да повлияе върху безпристрастното и обективното изпълнение на правомощията или задълженията по служба на проверявания прокурор. Поради това с решение на ИВСС проверката е прекратена.

- 1 проверка е образувана за установяване на действия, водещи до нарушаване на независимостта на магистрата по чл. 175к, ал. 3 от ЗСВ срещу прокурор. Проверката е приключена с мотивиран доклад за прекратяване поради липса на достатъчно данни за извършено нарушение.

Според подателя на сигнала до ИВСС, наблюдаващият прокурор по досъдебно производство, образувано по негова жалба, е възложил разследването на полицаи, с когото се намира в приятелски отношения. Сигнализиралият ни е заявил, че от различни лица е разбрал, че прокурорът е получил сумата от 10 000 лева, за да прекрати разследването срещу нотариуса, от чийто действия подателят на сигнала до ИВСС е пострадал по досъдебното производство.

В хода на проверката са изискани сведения от нотариуса, разследващия полицаи и проверявания прокурор. Първият е посочил, че не познава прокурора, не се е срещал с него и не му е оказвал каквото и да било влияние. Вторият е обяснил, че нито е оказвал натиск или друго влияние спрямо прокурора, нито пък спрямо него са били извършени подобни действия от страна на последния и е отрекъл изцяло твърденията в сигнала. Провереният от ИВСС прокурор е заявил, че отношенията му с разследващия полицаи са колегиални, а с нотариусът не се познава лично и не се е срещал с него. Пояснил е също, че спрямо него не са упражнявани натиск, заплахи или друго въздействие във връзка с досъдебното производство, нито че той е упражнявал такива по отношение на когото и да било.

Предвид изложеното е обоснован извод, че не са налице достатъчно данни, че проверяваният прокурор се е поддал на натиск, заплахи, стимули, преки или косвени влияния или че е упражнил такива спрямо друго лице. С оглед на това, с решение на ИВСС проверката е прекратена поради липса на достатъчно данни за извършени нарушения по чл. 175к, ал. 3 от ЗСВ.

- 7 бр. проверки са образувани за установяване на действия, накърняващи престижа на съдебната власт по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ. Две от тези проверки са образувани срещу съдии, четири – срещу прокурори и една – срещу следовател. И седемте проверки са приключени с мотивиран доклад за прекратяване поради липса на достатъчно данни за извършено нарушение;

Например ИВСС е извършил проверка за нарушение по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ във връзка с постъпил сигнал от Комисията по професионална етика (КПЕ) към ..... прокуратура, за възникнал конфликт между прокурор и съдия. Според изложеното в него, на паркинг до сградата на съответния съд, съдията е помолил прокурора да премести автомобила си, за да може да извърши маневра със своя автомобил. Прокурорът му е отговорил, че автомобилът му е

аварираше, но въпреки това съдията е продължил да настоява. Между двамата е възникнал скандал, по време на който прокурорът, според постъпилния сигнал, е отправил неетични и обидни реплики към съдията.

В хода на проверката са изискани писмени сведения от четирима свидетели, които са заявили, че действително между съдията и прокурора е възникнал конфликт, но не са конкретизирали какви реплики е отправил прокурора към съдията. Получени са и видеофайлове, съдържащи записи от видеонаблюдение, но поради лошото им качество не са използвани като годно доказателствено средство.

Предвид горното проверяващият екип е обосновал извод, че липсват достатъчно данни за осъществени действия, които са цинични, невъзпитани, брутални, безсрамни и за други отрицателни прояви, които скандализират обществото и са в противоречие с изискванията на Кодекса за етично поведение на българските магистрати от страна на прокурора, поради което с решение на ИВСС проверката е прекратена.

- 3 бр. проверки са образувани за повече от едно нарушение - 1 бр. по чл. 175к, ал. 1 и ал. 3 от ЗСВ; 1 бр. по чл. 175к, ал. 2 и ал. 4 от ЗСВ и 1 бр. по чл. 175к, ал. 3 и ал. 4 от ЗСВ. Първите две проверки са образувани срещу съдии, а третата – срещу прокурор. Проверките са приключени с мотивиран доклад за прекратяване поради липса на достатъчно данни за извършено нарушение.

2.1.2. Проверки, по които са установени достатъчно данни за извършено нарушение по чл. 175к от ЗСВ:

Една проверка, образувана през 2017 г., е приключила през 2018 г. с мотивиран доклад, съдържащ конкретно становище относно наличието на достатъчно данни за нарушение по чл. 175к, ал. 3 и ал. 4 от ЗСВ.

Инспекторатът се е самосезирал след публикация в интернет, според която прокурор, който е изпълнявал функциите на административен ръководител на определена районна прокуратура, е образувал досъдебно производство срещу журналист за „всяване на паника“ с публикации в медиите, което впоследствие е прекратено. В статията е било описано, че по време на разследването, прокурорът е провел няколко телефонни разговора със защитника на журналиста, като го упрекнал, че защитава медиите, които затормозяват него и семейството му. Изложени са били и случаи, при които прокурорът е упражнявал натиск върху свои колеги по наблюдавани от тях дела, като ги е убеждавал да ги прекратяват или да образуват досъдебни производства. Посочено е било, че прокурорът се е опитал да окаже влияние върху съдия от административен съд, с цел конкретно дело да бъде решено „в полза на негови хора“, като вследствие на проведените с прокурора разговори този съдия се е отвел от разглеждането на делото. Разказано е било и за скандално поведение на прокурора, който по време на обсъждане на Годишния доклад на съответната прокуратура, се е държал „странно и

превъзбудено“, прекъсвал е четенето на доклада, а в заключение е заявил на подчинените си прокурори, че им „забранява да образуват дела за наркотици под 5 грама“. На въпрос на негов колега, свързан с поведението му, прокурорът е отговорил, че „си е купил кола и апартамент и се намира в еуфория“. В публикацията е било акцентирано и върху обстоятелството, че срещу прокурора е образувано наказателно производство и има внесен обвинителен акт.

Със заповед на главния инспектор е наредена проверка за установяване на достатъчно данни: 1. Дали прокурорът е извършил действия, които нарушават независимостта на съдебната власт, като при изпълнение на служебните си задължения е упражнявал натиск върху:

- прокурор, като го е убеждавал да прекрати като „незначително“ досъдебно производство за придобиване на наркотични вещества от лице, близко до семейството на проверявания;

- прокурор, като го е убеждавал да повдигне обвинение срещу две лица по досъдебно производство за присвояване на 60000 лева от застрахователно дружество и

- съдия от административен съд, като го е убеждавал да реши конкретно дело „в полза на негови хора“ – нарушение по чл. 175к, ал. 3 от ЗСВ и 2. Дали прокурорът е извършил действия, които накърняват престижа на съдебната власт и са в разрез с утвърдените в обществото разбирания за благоприличие и поведение, компрометиращо честта на прокурора в професията и обществото, като:

- по повод на разследване срещу журналист е позвънил на адвоката му и го е упрекнул, че „защитава медии, които затормозяват него и семейството му;

- при обсъждане на годишния доклад за дейността на прокуратурата, пред прокурорите и административния ръководител на висшестоящата прокуратура, се е държал превъзбудено и еуфорично и „забранил образуването на дела за наркотици под 5 грама“ – нарушение по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ.

В хода на проверката са събрани писмени сведения от трима прокурори от районната прокуратура, от административния ръководител - окръжен прокурор на висшестоящата на проверявания прокуратура, от един адвокат и от един съдия. Прокурорите от районната прокуратура са потвърдили, че докато проверяваният е упражнявал функциите на административен ръководител-районен прокурор, често е провеждал с двама от прокурорите разговори относно начина, по който да решат делата си. В един от случаите е убеждавал единия от прокурорите да прекрати като „незначително“ наблюдавано от него досъдебно производство за придобиване на наркотични вещества от лице, близко на проверявания, а в друг от случаите, проверяваният е извикал в кабинета си наблюдаващ прокурор по спряно поради неразкриване на извършителя досъдебно производство за присвояване на средства от застрахователно дружество и му е заявил, че е необходимо да възобнови разследването, тъй като бащата на управителя на дружеството му

бил близък приятел. Свидетелстват също, че по време на събранието, докато годишният доклад на прокуратурата е бил представян от заместник-районния прокурор, проверяваният я е прекъснал рязко и е заявил, че от този момент „забранява“ образуването на дела за наркотици за количество под 5 грама, тъй като при един такъв случай било „стресирано цяло семейство“ на близки негови приятели. В сведенията си съдията от административен съд е потвърдила, че е провела разговор с проверявания, който я е помолил да реши в полза на негови познати гледано от нея дело, но тя е отказала и впоследствие поради обажданията на проверявания и опита му да окаже върху нея натиск, се отвела от разглеждането на делото, което е било решено от друг състав на Административния съд. Адвокатът е описала разговорите си с проверявания, инициирани единствено от последния във връзка с образувано досъдебно производство срещу журналист, на който тя е била защитник, както и поведението на прокурора, което е определила като „неприемливо и арогантно“ и е посочила, че поради това поведение е подала писмен сигнал до окръжния прокурор. Последният е потвърдил, че е получил писмени и устни оплаквания от колеги на проверявания във връзка с грубото му и неуважително отношение към тях.

Проверяваният се е явил в ИВСС и след като се е запознал със събраните материали, е потвърдил е, че е провел разговори с колегите си, съдията и адвоката, но е отрекъл твърденията им за оказан натиск върху тях. Вместо това е определил поведението си единствено като изразяване на лично мнение и даване на становище по конкретни казуси, без каквито и да е опити за въздействие. Промяната в поведението си е обяснил с отключването на психическо заболяване, от което се лекува и към момента на извършване на проверката от ИВСС. Във връзка с твърденията му, проверяващият екип е изискал информация относно назначена по образувано срещу проверявания наказателно производство комплексна съдебно-психиатрична и психологична експертиза, извършена от девет вещи лица. Според заключението ѝ прокурорът е бил и е в състояние да разбира свойството и значението на извършеното и да ръководи постъпките си.

Въз основа на мотивиран доклад на проверяващия инспектор, ИВСС е взел решение да отправи до ВСС предложение за образуване на дисциплинарно производство срещу проверявания прокурор за извършено нарушение по чл. 307, ал. 3, т. 4 във вр. чл. 175к, ал. 3 от ЗСВ и по чл. 307, ал. 3, т. 3 във вр. чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ. На 16.02.2018 г. предложението е изпратено на ВСС. С решение от 29.05.2019 г. на Прокурорската колегия на ВСС дисциплинарното производство е спряно до приключване на наказателното производство, образувано срещу същия магистрат.

От общо 15-те проверки, образувани със заповеди на главния инспектор на ИВСС през 2018 г., само една е приключила с мотивиран доклад, съдържащ конкретно становище относно наличието на достатъчно данни за нарушение по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ.

ИВСС е бил сезиран със становище на Комисията по професионална етика (КПЕ) в горестоящата прокуратура, в което са отразени констатации за неетично поведение по време на съдебно заседание от прокурор от районна прокуратура, състоящо се в отправяне на обидни реплики, изрази и квалификации по отношение на председателя на един от върховните съдилища в България, съдията-докладчик и кмета на съответната община.

Със заповед на главния инспектор е наредена проверка, която да установи дали са налице достатъчно данни прокурорът да е извършил действия, които накърняват престижа на съдебната власт, предвид поведението му в съдебното заседание, изразяващо се в конкретни неетични изявления и обидни изрази към съдията, и обидни квалификации за председателя на един от върховните съдилища – нарушение по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ.

В хода на проверката са изискани аудиозаписа от съдебното заседание, изготвеният протокол от него и са събрани писмените сведения на шестима свидетели-очевидци на случилото се в съдебната зала. Всички тези доказателства по несъмнен начин са подкрепили становището на КПЕ, че проверяваният прокурор е отправил обидни квалификации към съдията-докладчик и към други лица и че е извършил неетични действия, с които е накърнил престижа на съдебната власт и е компрометирал честта на прокурора в професията и обществото.

В писменото си становище проверяваният прокурор е посочил, че е участвал в процесното съдебно заседание, но е закъснял за началото му. Потвърдил е, че е изрекъл част от цитираните в становището на КПЕ думи и изрази, тъй като е бил провокиран от съдията-докладчик, който му е задавал въпроси, неотнормени към предмета на делото, но е отрекъл да е отправял обидни квалификации, както към съдията-докладчик, така и към други лица.

С оглед на събраните доказателства, проверяващият екип е приел, че с действията си прокурорът е осъществил състава на нарушението по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ.

Въз основа на мотивирания доклад на инспектора, извършил проверката, на свое заседание ИВСС е взел решение да отправи до ВСС предложение за образуване на дисциплинарно производство срещу проверявания прокурор за извършено нарушение по чл. 307, ал. 3, т. 3 във вр. чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ. На 25.06.2018 г. предложението е изпратено на ВСС. В резултат на предложението на ИВСС срещу съответния прокурор е образувано дисциплинарно производство, като впоследствие с решение на Прокурорската колегия към ВСС от 08.05.2019 на проверявания прокурор е наложено дисциплинарно наказание по чл. 308, ал. 1, т. 6 от ЗСВ – „дисциплинарно освобождаване от длъжност“.

2.2. Преписки, по които не са образувани проверки за извършени нарушения по чл. 175к от ЗСВ:

45 преписки са приключени със становище за прекратяване.

2.2.1. Преписки, прекратени със становище поради нередовност на сигнала:

43 бр. от образуваните през 2018 г. преписки, съдържащи твърдения или данни за извършени нарушения по чл. 175к от ЗСВ са прекратени, тъй като сигналите не са отговаряли на изискванията на чл. 175л, ал. 5 от ЗСВ за минималното им съдържание, като пропуските по тях не са били отстранени и след даден от проверяващия инспектор от ИВСС срок.

При разглеждането на преписките, прекратени поради неотстранени нередовности, за целите на настоящия анализ се установява, че преобладаваща част от постъпващите сигнали по реда на глава девета, раздел I „б“ от ЗСВ сигнали, съдържат само твърдения за нарушения, без конкретика на време, място, деяние и/или обстоятелства, при които са извършени нарушенията, ако въобще е имало такива.

От тези сигнали:

- 7 бр. са съдържали твърдения за нарушение по чл. 175к, ал. 1 от ЗСВ, като 4 бр. са подадени срещу съдии, а 3 бр. срещу прокурори;

- 5 бр. са съдържали твърдения за нарушения по чл. 175к, ал. 2 от ЗСВ, като 3 бр. са подадени срещу съдии, а 2 бр. срещу прокурори;

- 6 бр. са съдържали твърдения за нарушения по чл. 175к, ал. 3 от ЗСВ, като 2 бр. са подадени срещу съдии, 3 бр. срещу прокурори и 1 бр. срещу следовател;

- 8 бр. са съдържали твърдения за нарушения по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ, като 4 бр. са подадени срещу съдии, а 4 бр. срещу прокурори;

- 17 бр. са съдържали твърдения за повече от едно нарушение: 3 бр., съдържащи твърдения за нарушения по чл. 175к, ал. 1 и ал. 2 ЗСВ, 2 бр., от които подадени срещу прокурори и 1 бр. срещу съдия; 2 бр. по чл. 175к, ал. 1 и ал. 3 от ЗСВ, подадени срещу съдии; 1 бр. по чл. 175к, ал. 1 и ал. 4 от ЗСВ, подаден срещу прокурор; 2 бр. по чл. 175к, ал. 1, ал. 2 и ал. 4 от ЗСВ, подадени срещу съдии; 2 бр. по чл. 175к, ал. 2 и ал. 4 от ЗСВ, подадени срещу съдии; 4 бр. по чл. 175к, ал. 3 и ал. 4 от ЗСВ, 2 бр., от които подадени срещу съдии и 2 бр. срещу прокурори и 1 бр. по чл. 175к, ал. 1, ал. 2, ал. 3 и ал. 4 от ЗСВ, подаден срещу съдия.

2.2.2. Преписки, прекратени със становище поради недопустимост:

Една преписка, образувана срещу съдия, е прекратена поради недопустимост на сигнала, тъй като е съдържал оплакване за конфликт на интереси (нарушение по чл. 175к, ал. 1 от ЗСВ) по неприключено дело.

2.2.3. Преписки, прекратени със становище поради липса на основание за образуване на проверка по глава девета, раздел I „б“ от ЗСВ

Една преписка, образувана срещу прокурор, е прекратена със становище поради липса на основание за образуване на проверка – нарушение по чл. 175к, ал. 3 от ЗСВ.

3. Преписки, образувани през 2019 г.

Диаграмата по-долу представя броя преписки, образувани през 2019 г., по които е издадена заповед на главния инспектор за извършване на проверки за извършени нарушения по чл. 175к от ЗСВ и броя преписки, по които не са образувани проверки за извършени нарушения по чл. 175к от ЗСВ.

При образуването им, в 46-те преписки са се съдържали следните твърдения или данни за извършени нарушения по чл. 175к от ЗСВ, както следва:

- 3 бр. са съдържали твърдения за извършено нарушение по чл. 175к, ал. 1 от ЗСВ - конфликт на интереси;
- 2 бр. са съдържали твърдения за извършено нарушение по чл. 175к, ал. 2 от ЗСВ - почтеност;
- 8 бр. са съдържали твърдения за извършено нарушение по чл. 175к, ал. 3 от ЗСВ - независимост;

- 14 бр. са съдържали твърдения за извършено нарушение по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ - действия или бездействия, накърняващи престижа на съдебната власт;

- в останалите 19 бр. сигнали са били посочени повече от едно нарушение по чл. 175к от ЗСВ.

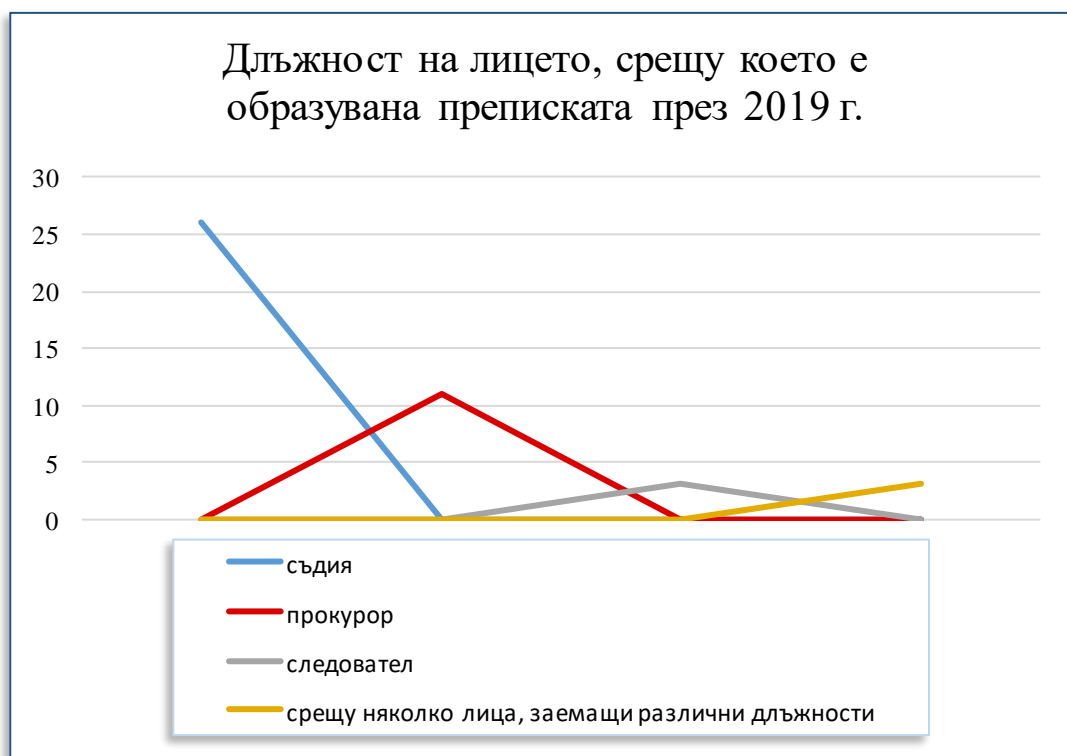
Броят и видовете нарушения, за които са образувани преписки по реда на глава девета, раздел I „б“ от ЗСВ през 2019 г. са представени в диаграмата по-долу:

От 46-те преписки, образувани през 2019 г.:

- 26 бр. са образувани срещу съдия;
- 11 бр. са образувани срещу прокурор;
- 3 бр. е образувана срещу следовател и
- 3 бр. е образувана срещу няколко лица, заемащи различни длъжности в съдебната система, видно от следващата диаграма:

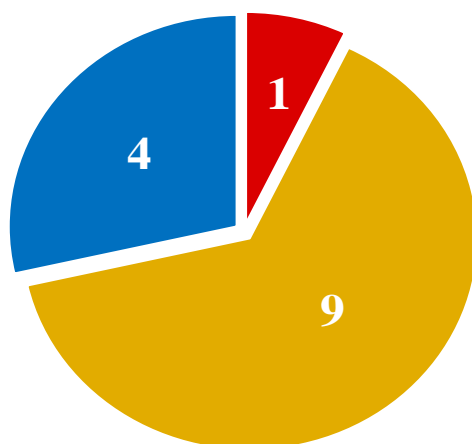
3.1. Преписки, по които са образувани проверки за извършени нарушения по чл. 175к от ЗСВ:

През 2019 г. по 14 преписки от постъпилите 46 бр. е издадена заповед на главния инспектор за извършване на проверка за нарушения по чл. 175к, ал. 1 – 4 от ЗСВ.

От тях:

- 0 бр. са образувани за нарушения по чл. 175к, ал. 1 от ЗСВ;
- 0 бр. са образувани за нарушения по чл. 175к, ал. 2 от ЗСВ;
- 1 бр. е образувана за нарушение по чл. 175к, ал. 3 от ЗСВ;
- 9 бр. са образувани нарушения по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ, а
- 4 бр. са образувани за повече от едно нарушение по чл. 175к от ЗСВ.

Брой проверки за нарушения по чл. 175к, ал.
1-ал. 4 от ЗСВ през 2019 г.

■ нарушение по чл. 175к, ал. 3 от ЗСВ ■ нарушение по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ
■ повече от едно нарушение

3.1.1. Проверки, по които не са установени достатъчно данни за извършено нарушение по чл. 175к от ЗСВ:

По десет от проверките не са установени достатъчно данни за извършено нарушение по чл. 175к от ЗСВ. От тях:

- 6 бр. са образувани за нарушение по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ. Три от тези проверки са образувани срещу прокурор, две – срещу съдия и една срещу следовател. И шестте проверки са приключени с мотивиран доклад за прекратяване поради липса на достатъчно данни за извършено нарушение;

Напр. една от проверките е образувана по сигнал от гражданин, който е заявил, че при възникнал междусъседски спор между него и прокурор, последният е извършил действия и употребил изрази, с които е накърнил престижа на съдебната власт.

В хода на проверката са получени сведения от четири лица – преки свидетели на конфликта. Двама от свидетелите – съпругата и майката на подателя на сигнала са подкрепили твърденията на последния, а другите двама свидетели са ги отрели напълно. Провереният прокурор категорично е заявил, че твърденията в сигнала не отговарят на истината.

С оглед на обстоятелството, че от събраните доказателства, не са установени по безспорен начин конкретната причина за възникване на спора и точното съдържание на разменените от участниците в него реплики, с решение на ИВСС проверката е прекратена поради липса на достатъчно данни за действия, накърняващи престижа на съдебната власт и за поведение, което да е в разрез с утвърдените в обществото разбирания за благоприличие.

- 1 бр. проверка е образувана срещу съдия за нарушение по чл. 175к, ал. 3 от ЗСВ. Проверката е приключена с мотивиран доклад за прекратяване поради липса на достатъчно данни, че при изпълнение на служебните си задължения съдията е упражнил или се е поддал на натиск, заплахи, стимули, преки или косвени влияния от представители на публична власт или частно влияние, вътрешни или външни за съдебната система. за действия, накърняващи престижа на съдебната.

- 3 бр. са образувани срещу съдии за повече от едно нарушение – 2 бр. – за нарушения по чл. 175к, ал. 3 и ал. 4 от ЗСВ и 1 бр. – за нарушение по чл. 175к, ал. 1, ал. 2 и ал. 4 от ЗСВ. И трите проверки са приключени с мотивиран доклад за прекратяване поради липса на достатъчно данни за извършено нарушение.

Напр. в сигнал, подаден от съдия, са изложени твърдения за оказани спрямо него натиск, пряко или косвено влияние от страна на съдии от горестоящ съд, чрез изготвяне на доклад с констатации по проверка във връзка с разглеждане и решаване на конкретно дело. Наред с това, подателят на сигнала, е отправил искане до ИВСС да извърши проверка и да установи дали самият той, при изпълнение на служебните си задължения - провеждане на задочно производство по конкретно наказателно дело, е извършил действия, с които е накърнил престижа на съдебната власт и е компрометиран честта на съдията в професията и обществото.

Със заповед на главния инспектор е наредена проверка, която да установи дали са налице достатъчно данни за извършени нарушения по чл. 175к, ал. 3 от ЗСВ - за съдиите от горестоящия съд и наредилият им проверката със заповед председател на съответния горестоящ съд и по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ - за съдията, подател на сигнала.

ИВСС е изискал писмените становища на съдиите, извършили проверката и на председателя им. В тях същите са заявили, че проверката е законово регламентирана, извършва се ежегодно в съответния съд, а констатациите им са вследствие на установеното по проверените дела и се отнасят за всички проверени съдии, а не само до подателя на сигнала. Категорично са отрекли твърденията на подалия сигнала относно извършването на проверката с цел упражняване на натиск или влияние спрямо него по отношение на разглеждането и решаването на делото.

От сведенията на останалите съдии, членове на съдебния състав, участвал в разглеждането на процесното наказателно дело също е било установено, че с извършената проверка не им е оказан натиск и изводите в доклада констатират допуснатите нарушения съгласно НПК. Предвид събраните доказателства, проверяващият екип от ИВСС е обосновал извод, че не са налице достатъчно данни, че с изготвянето на доклад с констатации за резултатите от проверка, съдиите от горестоящия съд и председателят на този съд, наредил проверката, са упражнили натиск, преки или косвени влияния, вътрешни за съдебната система спрямо съдията, подател на сигнала, както и че

не са налице достатъчно данни последният с предприетите от него процесуални действия, да е накърнил престижа на съдебната власт и да е компрометирал честта на съдията в професията и обществото. С оглед на правомощията си ИВСС е приел, че преценката дали при разглеждането и решаването на делото са допуснати съществени процесуални нарушения е въпрос, който следва да бъде решен по реда на инстанционния контрол. Предвид изложеното с решение на ИВСС проверката е прекратена поради липса на достатъчно данни за извършени нарушения по чл. 175к, ал. 3 от ЗСВ и по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ.

В друг случай ИВСС е сезиран от прокурор, който е заявил, че двама съдии са участвали в ловен излет, проведен на територията на горско стопанство, собственост на обвиняем по досъдебно производство. Посочил е, че двамата са били поканени да участват в лова от защитник на обвиняемия по досъдебно производство.

В хода на проверката са събрани сведения от седем свидетели-участници в конкретния ловен излет, които са заявили, че съдиите не са участвали в лова и не ги познават. Дватама магистрати са се запознали с материалите от преписката и единият от тях е представил писмено становище, в което е обяснил, че често участва в ловни излети, но е отрекъл да е бил в конкретното ловно стопанство, собственост на обвиняем по досъдебно производство.

След анализ на събраните доказателства, проверяващия екип е направил заключение, че не може да бъде изведен категоричен извод нито, че съдиите са участвали в конкретния ловен излет по покана на защитник на обвиняем по досъдебното производство, нито, че са знаели, че обвиняемия по досъдебното производство е собственик на дивечовъдния участък. Поради това с решение на ИВСС проверката срещу двамата съдии за нарушение по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ е прекратена.

3.1.2. Проверки, по които са установени достатъчно данни за извършено нарушение по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ:

От общо 14-те проверки, образувани със заповеди на главния инспектор на ИВСС през 2019 г., само една е приключила с мотивиран доклад, съдържащ конкретно становище относно наличието на достатъчно данни за нарушение по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ.

Сигналът, повод за образуването ѝ, е подаден от защитник на подсъдим по наказателно дело. В него са били изложени твърдения, че в проведено съдебно заседание съдията-докладчик се е държал грубо и непрофесионално спрямо него и подсъдимия и е извършил действия, с които е уронил авторитета на съда и доверието към съдебната система. Със заповед на главния инспектор е наредена проверка, която да установи дали са налице достатъчно данни съдията да е извършил действия, които накърняват

престижа на съдебната власт, предвид поведението му в съдебното заседание, изразяващо се в конкретни неетични изявления и обидни изрази към адвоката на подсъдимия – нарушение по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ.

В хода на проверката са събрани сведения от страните в съдебното производство. Всички те са заявили, че по време на съдебно заседание съдията-докладчик по наказателно дело е направил неетични изявления и е употребил обидни думи и изрази спрямо защитника на подсъдимия. Твърденията им са подкрепени и от предоставения на ИВСС звукозапис, направен по време на съдебното заседание.

В писмено становище проверяваният съдия е обяснил, че поведението му е било в съответствие с процесуалните правила.

Предвид събраните доказателства, проверяващият екип е обосновал извод, че с действията си проверяваният е накърнил престижа на съдебната власт и е компрометирал честта на съдията в професията и обществото, а поведението му е в разрез с утвърдените в обществото разбирания за благоприличие и с изискванията на Кодекса за етично поведение на българските магистрати.

Въз основа на мотивирания доклад на инспектора, осъществил проверката, на свое заседание ИВСС е взел решение да отправи до ВСС предложение за образуване на дисциплинарно производство срещу проверявания съдия за извършено нарушение по чл. 307, ал. 3, т. 3 вр. чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ. На 21.06.2019 г. предложението е изпратено на ВСС. С решение от 25.06.2019 г. Съдийската колегия на ВСС е взела решение за образуване на дисциплинарното производство срещу съдията. Дисциплинарното дело не е приключило.

3.1.3. Проверки, по които към датата на изготвяне на настоящия анализ предстои произнасяне:

По 3 бр. проверки предстои произнасяне.

От тях:

- 2 бр. са образувани за нарушение по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ, като едната е срещу съдия, а другата – срещу следовател.

- 1 бр. е образувана срещу съдия за нарушения по чл. 175к, ал. 1, ал. 3 и ал. 4 от ЗСВ. (Проверката е спряна).

3.2. Преписки, по които не са образувани проверки за извършени нарушения по чл. 175к от ЗСВ:

29 преписки са приключени със становище за прекратяване.

3.2.1. Преписки, прекратени със становище поради нередовност на сигнала:

24 бр. от образуваните през 2019 г. преписки, съдържащи твърдения или данни за извършени нарушения по чл. 175к от ЗСВ са прекратени, тъй като сигналите не са отговаряли на изискванията на чл. 175л, ал. 5 от ЗСВ за

минималното им съдържание, като пропуските по тях не са били отстранени и след даден от проверяващия инспектор от ИВСС срок.

От тези сигнали:

- 3 бр. са съдържали твърдения за нарушение по чл. 175к, ал. 1 от ЗСВ, като 2 бр. са подадени срещу съдии, а 1 бр. срещу прокурори;

- 2 бр., от които 1 - подаден срещу съдия и 1 – подаден срещу прокурор, е съдържала твърдения за нарушение по чл. 175к, ал. 2 от ЗСВ;

- 6 бр. са съдържали твърдения за нарушения по чл. 175к, ал. 3 от ЗСВ, като 2 бр. са подадени срещу прокурори, 3 бр. срещу съдия и 1 бр. срещу съдия и прокурор;

- 7 бр. са съдържали твърдения за нарушения по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ, като 5 бр. са подадени срещу съдии, а 2 бр. срещу прокурори;

- 6 бр. са съдържали твърдения за повече от едно нарушение: 3 бр., подадени срещу съдии и съдържащи твърдения за нарушения по чл. 175к, ал. 1 и ал. 4 от ЗСВ; 1 бр., подаден срещу съдия и прокурор и съдържащ твърдения за нарушение по чл. 175к, ал. 1, ал. 2 и ал. 3 от ЗСВ; 1 бр., подаден срещу съдия за нарушения по 175к, ал. 2, ал. 3 и ал. 4 от ЗСВ и 1 бр., подаден срещу съдия и съдържащ твърдения за нарушения по чл. 175, ал. 3 и ал. 4 от ЗСВ.

3.2.2. Преписки, прекратени със становище поради недопустимост:

5 бр. преписки са прекратени със становище поради недопустимост на сигнала.

От тях:

- 3 бр. са прекратени със становище поради изтичане на давностния срок за налагане на дисциплинарно наказание. Една от тези преписки е образувана срещу прокурор за нарушение по чл. 175к, ал. 3 от ЗСВ, втората е образувана срещу съдия за нарушение по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ, а третата срещу прокурор също за нарушение по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ;

- 1 бр., образувана срещу съдия и съдържаща твърдения за нарушение по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ, е прекратена поради наличие на образувано дисциплинарно производство за същото нарушение и

- 1 бр., образувана срещу съдия и съдържаща твърдения за конфликт на интереси поради по чл. 175к, ал. 1 ЗСВ, е прекратена поради освобождаване на магистрата от длъжност

3.2.3. Преписки, по които предстои произнасяне:

По 6 бр. преписки, образувани по реда на глава девета, раздел I „б“ от ЗСВ, предстои произнасяне.

От тях:

- 1 бр. е образувана срещу прокурор и съдържа твърдения за нарушение по чл. 175к, ал. 3 от ЗСВ;

- 4 бр., като 2 бр. са образувани срещу съдии, 1 бр. – срещу прокурор и 1 бр. - срещу следовател и съдържат твърдения за нарушение по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ и

- 1 бр. е образувана срещу съдия и съдържа твърдения за нарушение по чл. 175к, ал.1 и ал. 2 от ЗСВ.

VIII. КОНСТАТАЦИИ И ИЗВОДИ

1. Констатации:

1.1. По отношение на проверките, наредени със заповеди на главния инспектор на ИВСС:

1.1.1. По отношение на прекратените производства:

Редица проверки (42 броя за 2017 г., 14 броя за 2018 г. и 10 броя до 31.12.2019 г.), образувани със заповед на главния инспектор на ИВСС, са прекратени с мотивиран доклад, съдържащ становище, че при проверката не са събрани достатъчно данни за извършено нарушение по чл. 175к от ЗСВ.

По всички проверки са предприемани действия за събиране на доказателства, необходими за изясняване на фактите, посочени в сигналите. Изисквани са писмени становища от подателя на сигнала и от проверяваното лице или чрез изслушване на последното по реда на чл. 175н, ал. 2 от ЗСВ, както и писмени сведения от други лица, запознати с проверяваните случаи.

В повечето случаи са събирани и доказателства, отнасящи се до конкретно дело/досъдебно производство, посочено в сигнала, чрез изискване на справки за образуването, движението и приключването му със съответен съдебен акт.

В сравнително редки случаи са изисквани писмени сведения от други лица и/или справки от държавни или съдебни органи, като дори и след получаването им е преценявано, че данните, съдържащи се в тях, не са достатъчни за установяване на извършено нарушение по чл. 175к от ЗСВ.

В редица случаи е изисквана писмена информация по образуването и движението на делото/досъдебното производство, с което е свързана проверката.

Всички тези действия са предприемани в съответствие с чл. 175ф от ЗСВ, преpraщащ към АПК.

Отсъствието на достатъчно законови възможности за събиране на други доказателства чрез средствата, при условията и по реда на други процесуални закони, или за обезпечаване на събраните доказателствата, обаче най-често е довело до прекратяването на производствата.

Наред с това, проверяващите състави от ИВСС не разполагат и с процесуална възможност за призоваване и осигуряване на лица, неучастващи в административното производство пред Инспектората, с цел получаването на устни сведения от тях. Нещо повече, за тях не съществува законово закрепено

задължение за явяване пред ИВСС и даване на сведенията или за предоставяне на документите и другите източници, с които разполагат. Такова задължение не е регламентирано и за проверяваните лица.

По този начин се стига до положение, в което резултатът от проверката е поставен в зависимост най-вече от волята на тези лица, а не от процесуалните ред и условия за събиране на доказателства за разкриване на обективната истина.

По посочените причини, ИВСС направи предложения за законодателни изменения, свързани с практическото приложение на правомощията му за извършване на проверки по реда на глава девета, раздел I „б“ от ЗСВ.

По съществените от тях засягат следните моменти:

- **разглеждането на сигнала.** Чрез създаването на нова алинея в чл. 175л от ЗСВ се предвижда то да протича в две фази, първата от които е предварително проучване, а втората – проверка по реда на чл. 175м – 175о от ЗСВ или същинската проверка. Целта на предложеното изменение е във фазата на предварителното проучване, което следва да приключи в 1-месечен срок от регистриране на сигнала, да могат да се осъществят действията по отстраняване на недостатъците и да се проверява има ли основания за недопустимост на сигнала;

- **редът за извършване на проверките по реда на глава девета, раздел I „б“ от ЗСВ и тяхното съдържание.** В тази връзка е предложена съществена промяна в чл. 175н от ЗСВ. Новата редакция на ал. 1 предвижда, че проверката ще се извършва в двумесечен срок след приключване на предварителното проучване, като ще могат да се извършат действия, които иначе изискват понякога продължителен срок. Дава се право на главния инспектор да удължи срока на проверката еднократно с до два месеца, тъй като практиката съобразно сегашната възможност за удължаване с един месец показва, че често такова удължаване е недостатъчно.

Наред с това, изрично се разписва задължение за гражданите да оказват съдействие на ИВСС при проверките по раздел I „б“ от ЗСВ, което задължение произтича от затрудненията при събиране на доказателства в това производство. Липсата на съдействие от страна на лицата, имащи отношение към случая води и до невъзможност да се установи извършеното нарушение. Предлага се също възможност за лично явяване и предоставяне на сведения по случая, с което в максимална степен ще се изяснят обстоятелствата, изложени в сигнала.

1.1.2. По отношение на приключилите с предложение за образуване на дисциплинарно производство проверки:

Само в шест случая са констатирани достатъчно данни за извършени нарушения по чл. 175к, ал. 1-4 от ЗСВ. В пет случая са установени данни за извършени нарушения по чл. 175к, ал. 4 от ЗСВ. В един случай са установени

данни за извършени нарушения по чл. 175к, ал. 3 и 4 от ЗСВ. По едно от предложенията не е образувано дисциплинарно производство, по второ – дисциплинарното производство е спряно, по трето – образуваното дисциплинарно производство е прекратено, а по четвърто – образуваното дисциплинарно производство не е приключено.

В два случая са наложени дисциплинарни наказания, от които – в един „забележка“, а във втория – „дисциплинарно освобождаване от длъжност“.

1.2. По отношение на прекратените преписки:

1.2.1. Голям брой производства (124 броя) са прекратени със становище поради нередовност на сигнала. Този резултат е повлиян от най-вече от факта, че в сигналите само са навеждани твърдения за извършено нарушение по чл. 175к от ЗСВ, но не са посочени конкретни данни за мястото и периода на извършването му, не е описано нито деянието, нито други обстоятелства, при които е извършено, и не са прилагани документи или други източници, които съдържат информация, подкрепяща изложеното в сигнала. Тези нормативно определени от чл. 175л, ал. 5, т. 3 и 4 от ЗСВ изисквания за редовност на сигналите, не са спазвани от подателите им и при първоначалното подаване на сигналите, и впоследствие - при дадената им по реда на чл. 28, ал. 2 от Вътрешните правила за извършване на проверки по глава девета, раздел I „б“ ЗСВ от екипи на ИВСС възможност да ги отстранят.

1.2.2. Значително по-малък (13 бр.) е делът на прекратените със становище поради недопустимост на сигнала производства. Основания за подобно решение от страна на проверяващия инспектор са или съдържащи се в сигнала данни за наличие на конфликт на интереси, но по висящо производство, или наличието на вече образувано дисциплинарно дело срещу същото лице за същото нарушение.

1.2.3. Незначителен, но наличен е и броят на преписките (6 бр.), прекратени със становище поради липса на достатъчно данни за извършено нарушение по чл. 175к от ЗСВ още преди назначаването на проверка по съответния ред (със заповед на главния инспектор на ИВСС), независимо от отсъствието на законово регламентирана възможност за произнасяне по същество на изложеното в сигнала.

2. Предвид изложеното по-горе могат да се направят следните ИЗВОДИ:

2.1. Първият е, че броят на сигналите за нарушения на интегритета на магистратите не е висок нито в сравнение с броя на постъпилите сигнали в ИВСС за нарушения по образуването, движението и приключването на делата, нито съпоставено с постъпилите заявления по реда на глава трета „а“ от ЗСВ – за нарушаване правото на разглеждане и решаване на делата в разумен срок.

Нещо повече, съществува тенденция към намаляване на постъпващите сигнали за нарушения на интегритета - през 2017 г. те са били 79, а през 2018 г. - 60. Тази тенденция се запазва и през 2019 г., като до 31.12.2019 г. са подадени само 46 сигнала.

2.2. Вторият извод, който може да се направи е, че от общия брой на сигналите за нарушаване на интегритета на съдии, прокурори и следователи, най-голям е процентният дял – 67 % на сигналите, които не са годни да предизвикат извършването на проверка. Основната причина за това е, че същите не отговарят на изискванията на чл. 175л, ал. 5 от ЗСВ за минималното им съдържание, като пропуските по тях не са отстранени и след даден от проверяващия екип от ИВСС срок. Практиката показва, че преобладаваща част от постъпващите по реда на глава девета, раздел I „б“ от ЗСВ сигнали съдържат само твърдения за нарушения, без конкретика на време, място, деяние и/или обстоятелства, при които са извършени нарушенията, ако въобще е имало такива.

По останалите 48 годни сигнали са образувани проверки, като в 42 случая е установено, че липсват достатъчно данни за извършено нарушение по глава девета, раздел I „б“ от ЗСВ.

2.3. В заключение може да се обобщи следното:

ИВСС проявява сериозна инициатива за предприемане на всички необходими и възможни действия за отстраняване на причините, възпрепятстващи изпълнението на правомощията му при извършване на проверките за интегритет по най-ефективния начин.

Едновременно с това, сравнително niskият брой сигнали за нарушения по чл. 175к от ЗСВ е индикатор за доверието на обществото в съдебната система и атестат за добрата ѝ работа.